

Budsjettarbeidsmøte 31. oktober 2024

Tid	Agenda 31. oktober 2024
09.00-09.10	Velkommen v/ordfører og rådmann
09.10-09.40	Rådmannens innledning
09.40-09.50	Pause
09.50-10.00	Rådmann, stab og støtte
10.00-10.15	Kultur og samfunn
10.15-10.40	Helse og omsorg
10.40-10.50	Pause
10.50-11.10	Familie og velferd
11.10-11.30	Oppvekst
11.30-11.40	Introduksjon av cafedialog
11.40-12.20	Lunsj
12.20-14.50	Cafedialog: 5 x 25 min + 5 min pause/forflytning
14.50-15.00	Oppsummering i plenum
15.00-16.00	Opplæring i Framsikt for de som skal jobbe med budsjettforslag

GRAN KOMMUNE

Rådmannens innledning

2024	#10
2023	#81
2022	#23
2021	# 3
2020	#64

Faksimile:
Hadeland.no, 22.08.2024

Faksimile: Kommunal rapport, 03.10.2024

Gran leverer i flere sektorer og **SUSER INN** på en 10. plass på årets kommunebarometer.

Før vi snakker om 2025...
- hvordan ser økonomien ut i 2024?

Hva betyr dette resultatet inn i neste års budsjett?

Status etter økonomisk rapportering per september

GRAN KOMMUNE

Beløp i 1000

	Budsjett hiå. 2024	Regnskap hiå. 2024	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Budsjett 2024	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sentrale inntekter	-822 517	-819 732	-2 785	-0,3 %	-1 072 566	-1 063 766	-8 800
Sentrale utgifter	0	0	0	0,0 %	59 000	59 000	0
Netto finansutgifter og inntekter	48 987	46 186	2 802	5,7 %	35 516	24 016	11 500
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-639	-739	100	15,7 %	-589	-589	0
Til disposisjon	-774 169	-774 286	117	0,0 %	-978 639	-981 339	2 700
Rådmann og stab	33 041	33 070	-29	-0,1 %	42 798	43 698	-900
Fellestjenester	27 214	28 425	-1 211	-4,5 %	77 829	73 829	4 000
Oppvekst	209 066	214 258	-5 192	-2,5 %	285 566	289 066	-3 500
Familie og velferd	211 747	219 319	-7 571	-3,6 %	254 350	261 350	-7 000
Helse og omsorg	189 090	202 833	-13 744	-7,3 %	253 750	271 250	-17 500
Kultur og samfunn	74 565	74 464	101	0,1 %	136 122	138 122	-2 000
Kultur og samfunn - VAR	-29 628	-27 763	-1 865	-6,3 %	-38 262	-35 562	-2 700
Politiske organer	6 667	6 795	-128	-1,9 %	7 609	8 109	-500
Overordnede inntekter og utgifter	-82 123	-88 400	6 277	7,6 %	-41 123	-41 123	0
Sum disponering	639 639	663 002	-23 363	-3,7 %	978 639	1 008 739	-30 100
Merforbruk +/-mindreforbruk -	-134 530	-111 284	-23 246	17,3 %	0	27 400	-27 400

Prognose vs. Budsjett 2024

Netto driftsresultat

Vedtatt budsjett 2024

- budsjett negativt netto driftsresultat 4,5 mill. kroner (-0,3 %)
- avsetning til disposisjonsfond 2,7 mill. kroner

Prognose per september for 2024

- prognostisert 27,4 mill. kroner svakere resultat enn budsjett
- prognose tilsier netto driftsresultat 49,9 mill. kr pga inntektsføring av midler for «Hans» (82,1 mill. kr påvirker 2024)
- prognose justert for «Hans» tilsier negativt netto driftsresultat 32,2 mill. kroner (-2,3 %)
- behov for bruk av disposisjonsfond 24,7 mill. kroner

GRAN KOMMUNE

Budsjett og økonomiplan

2025-2028

GRAN KOMMUNE

Overordnet kommuneøkonomi

KS med nytt anslag:

Kommunene går med 15 milliarder kroner i underskudd i år

**«nysaldering» i desember
Uvisst hva det kan bety
for Gran kommune**

**Kommunene fortviler over statsbudsjettet:
- Gir ikke mulighet til å fortsette med det tilbudet vi har hatt**

LES OGSÅ

Mulig underskudd på over 35 millioner: - Vi må se på nivå og kvalitet på tjenestene vi leverer

**Statsbudsjettet 2025
Økning i (u)frie inntekter
= 5,15 mrd**

**Uttalelse
fra KS**

Selvsagt må kommuner og fylkeskommuner tilpasse seg de nasjonale økonomiske rammene og prioriteringer som følger av en mer spent sikkerhetspolitisk situasjon. Men hvis den økonomiske situasjonen blir for krisepreget, kan det bli for mange hastverkspregede kutt og mindre av den langsiktige omstillingen og effektiviseringen som kreves. Vi ser tendenser til det allerede.

Syssetsetting

Andel sysselsatte i prosent
av befolkningen

65 %

Hele Norge

66 %

Ansatte i helse og omsorg
(prosent av alle
kommunalt ansatte)

49 %

45 %

Demografi

Andel av befolkningen i
yrkesaktiv alder
(20-66 år)

Gran
59 %

Hele Norge
61 %

Gran
29 %
av befolkningen er
over 60 år

Hele Norge
24 %
av befolkningen er
over 60 år

Utenforskap

Gran

24 %

Utenforskap

Hele Norge

21 %

Utenforskap

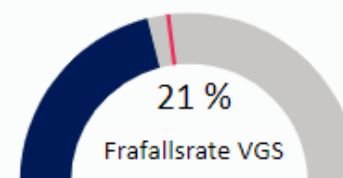
Gran

13 %
Barn i familier med
vedvarende
lavinntekt

Hele Norge

12 %
Barn i familier med
vedvarende
lavinntekt

21 %

Frafallsrate VGS

Kommunen ligger 2
prosentpoeng lavere enn
landsgjennomsnittet

Økonomi

Handelslekkasje
i bo- og
arbeidsmarkedsregion:

-2 %

74 %
Andel lånegjeld

Gran

31 %
Andel kun
grunnskole

Hele Norge

25 %
Andel kun
grunnskole

Plan og regulering

Har / Har ikke

Regulert næringsareal

Regulert boligareal

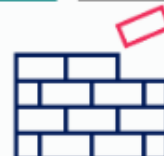

Sentrumsutvikling

Infrastruktur

Har / Har ikke

Hovedvei

Togstasjon/hurtigbåtkai

Flyplass

Videregående skole

GRAN KOMMUNE

Perspektiver i budsjett og økonomiplan

Regionalt samarbeid

- Bytte av fylkestilhørighet
- Videreutvikling av interkommunale samarbeid
- Samhandling mellom forvaltningsnivåer

Befolkningsvekst

- Profilering av gode kommunale tjenester
- Kommunikasjon og markedsføring
- Samskaping med sivilsamfunnet

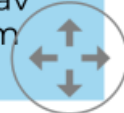
Folkehelse og livsmestring

- Motvirke utenforskap
- Helsefremmende arbeid
- Folkehelseperspektiv i all kommunal planlegging

Strukturelle grep

- Reduksjon i antall kommunale tjenestesteder
- Prioritering av investeringer i formålsbygg
- Omprioritering av ressurser mellom tjenestene

Rammebetingelser

- Skatteinngang gjennom sysselsetting og næring
- Utjevning gjennom inntektssystemet og rammetilskudd
- Oppgavedeling mellom forvaltningsnivåer

Omstilling og tjenesteutvikling

- Avstemme forventninger mot levering av tjenester
- Rekruttering og kompetansebygging
- Innovasjon og digitalisering

Stedsutvikling

- Areal- og næringsutvikling
- Utvikle bokvaliteter, natur og kulturlandskap
- Bygge robust infrastruktur

Klima og miljø

- Miljøperspektiv i all kommunal planlegging
- Bevisst energipolitikk
- Tilpasning av forbruk

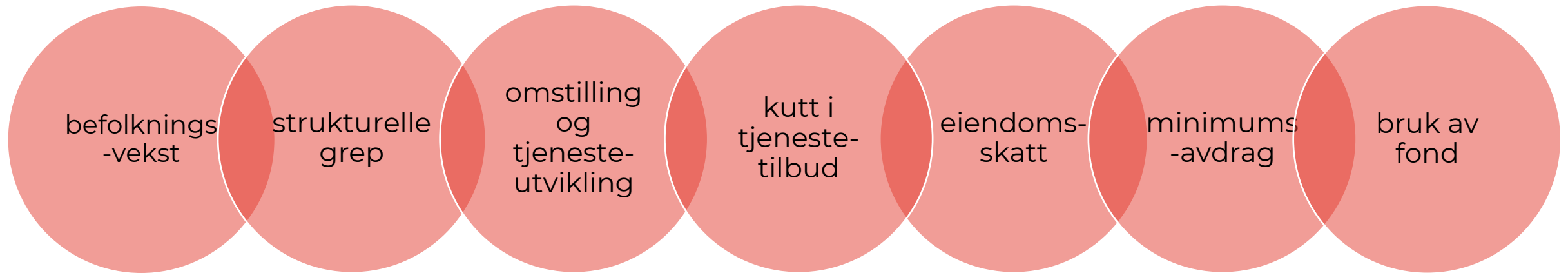
Samfunnssikkerhet og beredskap

- Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser
- Ajourholde beredskapsplaner
- Forebygge hendelser

Handlingsrom – bærekraftig økonomi

GRAN KOMMUNE

Økonomiske nøkkeltall

1 500 023

Totale driftsinntekter

5 847

Netto driftsresultat

13 608

Antall innbyggere

1 300 827

Netto lånegjeld

27 500

Eiendomsskatt

1 470 471

Totale driftsutgifter

-0,4 %

Driftsresultat i prosent av driftsinntekter

60 105

Renteutgifter

54 682

Avdrag

6,3 %

Netto finans og avdrag i % av

201 673

Disposisjonsfond

70,9 %

Andel lånefinansiering

371 457

Årlige investeringer

Vurdering av økonomisk utvikling

Beløp i 1000

	Budsjett 2024	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Sum inntekter	-1 426 512	-1 500 023	-1 495 085	-1 481 302	-1 481 917
Sum utgifter	1 388 608	1 470 471	1 435 738	1 410 693	1 410 639
Brutto resultat	-37 904	-29 552	-59 347	-70 609	-71 278
Netto finansutgifter og inntekter	101 448	94 399	117 641	133 492	134 382
Motpost avskrivinger	-59 000	-59 000	-59 000	-59 000	-59 000
Netto resultat	4 544	5 847	-706	3 883	4 104
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-4 544	-5 847	706	-3 883	-4 104
Årsresultat	0	-0	-0	-0	-0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,3 %	-0,4 %	0,0 %	-0,3 %	-0,3 %

GRAN KOMMUNE

Driftsrammer 2025-2028

Beløp i 1000

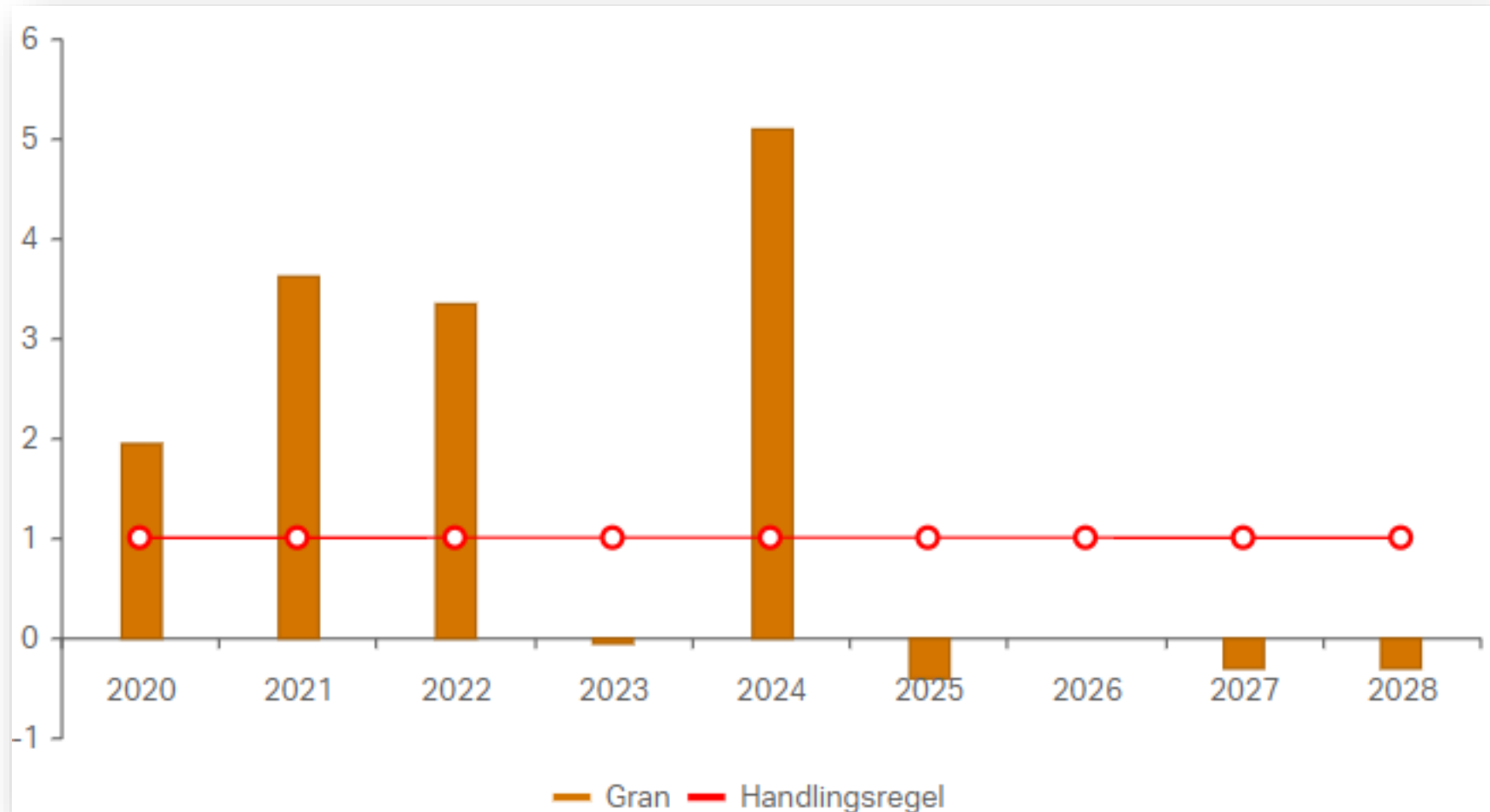
	Regnskap 2023	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
				2025	2026	2027	2028
Rådmann og stab	41 730	41 605	42 798	43 547	44 547	44 547	44 547
Fellestjenester	56 047	98 099	77 829	107 365	95 028	96 194	96 483
Oppvekst	279 031	276 324	285 566	290 293	285 093	281 563	281 563
Familie og velferd	232 569	248 736	254 350	258 329	247 927	225 124	225 124
Helse og omsorg	245 847	241 953	253 750	270 516	270 197	270 197	270 197
Kultur og samfunn	116 797	89 575	136 122	94 682	90 053	86 093	86 066
Kultur og samfunn - VAR	-30 998	-38 249	-38 262	-38 937	-47 166	-52 191	-52 591
Politiske organer	9 482	7 609	7 609	8 905	7 509	8 905	8 205

- Flere detaljer – se rammeoversikt per budsjettområde

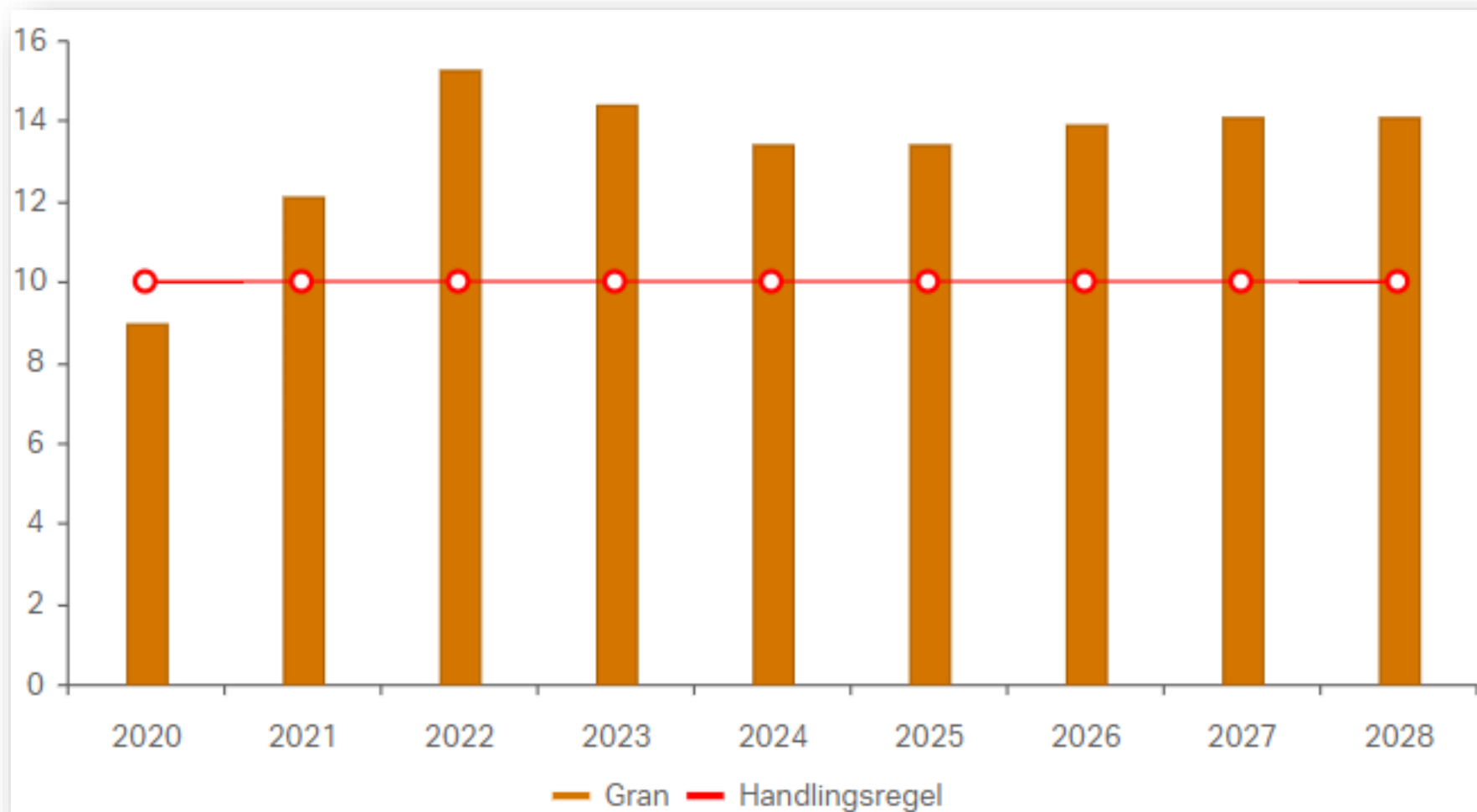

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

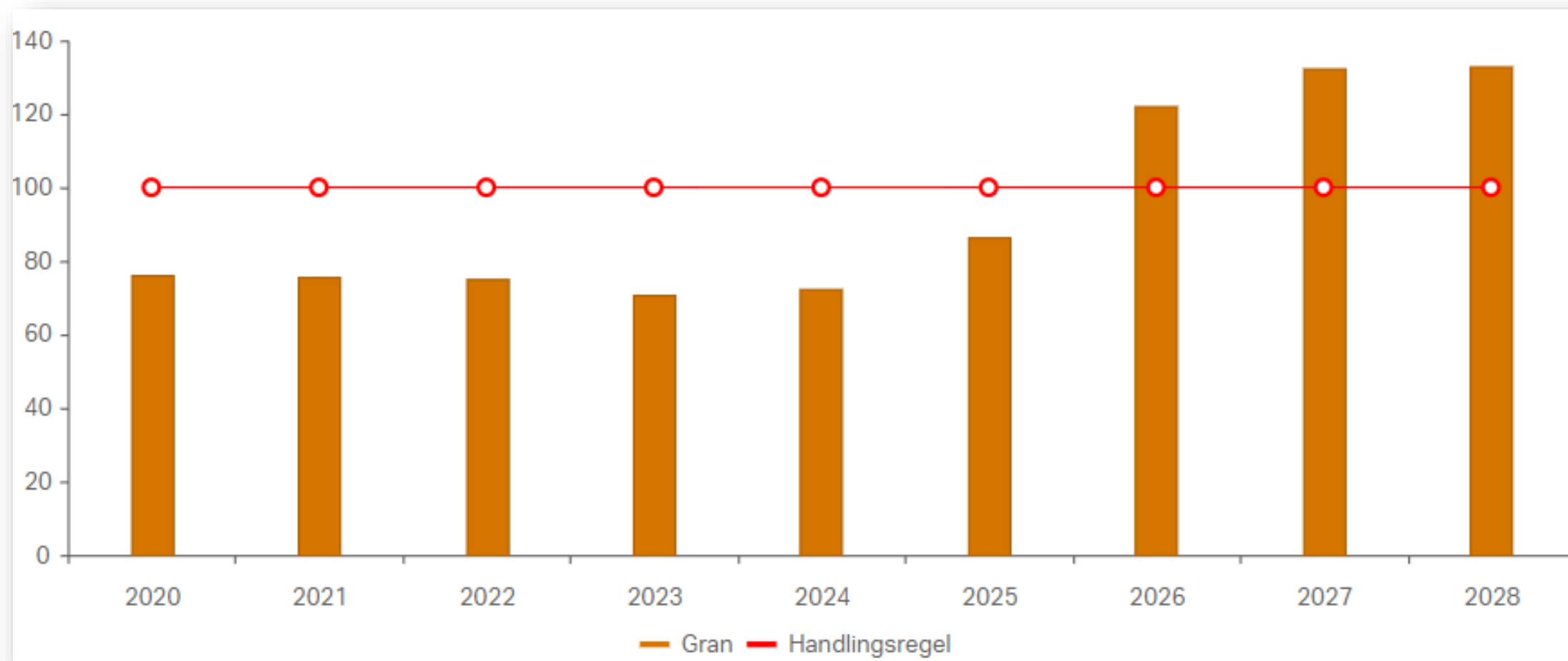
Investeringer - samlet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Investeringer i varige driftsmidler	371 457	865 306	433 206	85 485
Tilskudd til andres investeringer	1 275	1 000	2 375	1 900
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 957	2 957	2 957	2 957
Sum finansieringsbehov	375 689	869 263	438 538	90 342

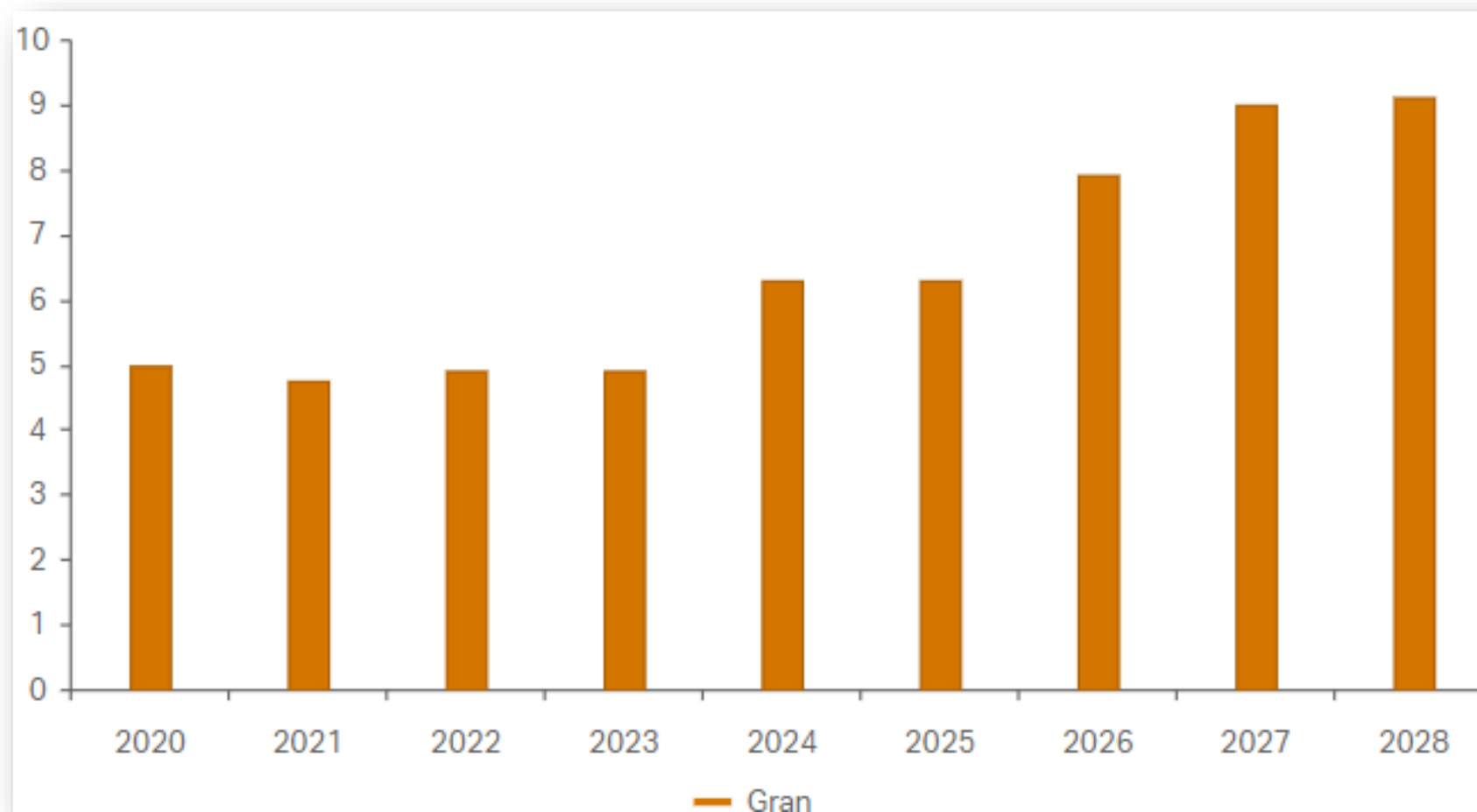

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

Rådmannens prioriterte tiltak

- 10 millioner nedtrekk fordelt på budsjettområdene, innarbeidet som konkrete tiltak
- budsjettrammen for Helse og omsorg er styrket så langt mulig, i tråd med behovsutviklingen. Videre har også Familie og velferd, og Oppvekst økte tjenestemessige behov som rådmannen har måttet ta i betraktning.
- lavere avdrag på gjeld (ikke på minimum ennå...)
- tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell
- gjennomføring av ny barnehage- og skolestruktur
- prosjektering og gjennomføring av investeringer

Spesielle bestillinger/saker

- Lokaler til ny driftsstasjon (samferdsel) - innarbeidet
- Rekruttere og beholde helsearbeidere i turnus - innarbeidet
- Carport i hjemmetjenesten - innarbeidet
- Kirkens behov – delvis innarbeidet drift, innarbeidet investering
- Søknader om kommunal støtte
  - Operafest Røykenvik – synliggjort men ikke prioritert
  - Glasslåven kunstsenter – synliggjort men ikke prioritert
  - Bjoneroa kulturbygg – synliggjort men ikke prioritert

GRAN KOMMUNE

Budsjettprosess 2024

Budsjett og økonomiplan 2025-2028

FSK vedtar plan for budsjett-prosess	KST behandler årsberetning og årsmelding	FSK behandler 1. tertial-rapport	Budsjett-konferanse med planer og mål, investerings-plan og framskrevet budsjett	KST behandler 1. tertial-rapport
11.4	30.5	6.6	13.6	20.6

FSK behandler 2. tertial-rapport	Rådmannens budsjettforslag legges fram for KST KST behandler 2. tertialrapport	Budsjettarbeids-møte for alle folkevalgte med informasjon, spørsmål og veiledning	FSK vedtar innstilling til budsjett og økonomiplan og sender ut på høring	KST vedtar budsjett og økonomiplan
10.10	24.10	31.10	28.11	19.12

Politisk prosess høsten 2024

- Rådmannen legger fram sitt budsjettforslag i kommunestyret 24. oktober
- Budsjettarbeidsmøte med alle folkevalgte 31. oktober
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 26. november kl 10.00
- Formannskapet vedtar budsjett ut på høring 28. november
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 17. desember kl 10.00
- Kommunestyret sluttbehandling 19. desember
- Spørsmål og svar i Framsikt gjennom hele perioden

Prosess og medvirkning (adm.)

- Involvering av ledere og medarbeidere
  - Innspill og detaljbudsjettering med ledere og nøkkelpersoner i budsjettområdene
  - Involvering av lokale arbeidsmiljøgrupper
  - Ansatte har blitt invitert til å komme med forslag gjennom Innsikt (Forms)
  - Svar på politiske spørsmål underveis
- Medbestemmelse og medvirkning på overordnet nivå
  - Tre formelle drøftingsmøter med HTV
  - AMU avgir høringsuttalelse i nov/des
- Prosess i rådmannens ledergruppe
  - Helhetlig diskusjon på overordnet nivå

GRAN KOMMUNE

Publisering

Web-versjon er lagt ut på kommunens hjemmeside

Dokumentversjon publiseres sammen med saksframlegg i forkant av innstillingsmøte i formannskapet 28. november 2024.

GRAN KOMMUNE

AAA Søk...

Hjem / Tjenester / Planer og prosjekter / Planer / Budsjett- og økonomiplanprosess 2025–2028

Budsjett- og økonomiplanprosess 2025–2028

[Lytt til teksten](#)

På denne siden finner du dokumenter fra arbeidet med budsjett og økonomiplan for perioden 2025–2028.

5. august 2024 - Formannskapetets budsjettarbeidsøkt

13. juni 2024 - Kommunestyrets budsjettkonferanse

Politiske spørsmål og svar i budsjettprosessen

Rådmannens budsjettforslag 2025–2028

Illustrasjonsfoto: Karoline Berven / Gran kommune

Introduksjon

Rådmannens innledning →

Politiske spørsmål og svar

GRAN KOMMUNE

Budsjettområdene

Kommunalsjefenes oppsummering av
situasjonen for hvert budsjettområde

Budsjettområdene

- Alle budsjettområder har felles struktur i Framsikt:
  - Innledning med beskrivelse av budsjettområdet
  - Driftsbudsjett brutto/netto
  - Aktivitetsnøkkeltall
  - Kostra-analyse
  - Utfordringer og strategi
  - Mål og målindikatorer
  - Rammeoversikt
    - Framskrevne virkninger fra tidligere økonomiplan (konsekvensjusteringer)
    - Innsparingstiltak, innarbeidet
    - Ønskede tiltak, innarbeidet
  - Tiltak vurdert, men ikke innarbeidet
  - Ønskede investeringer (ikke innarbeidet)

Kommunens budsjettområder

Rådmann og stab	→
Fellestjenester	→
Oppvekst	→
Familie og velferd	→
Helse og omsorg	→
Kultur og samfunn	→
Kultur og samfunn - VAR	→
Politiske organer	→

Informasjon fra budsjettområdene

Kommunalsjefene legger fram

- Totalvurdering av situasjonen for budsjettområdet, utfordringer og strategi
- Nye behov, innsparinger, endringer, utfordringer, myndighetskrav etc.
  - Innarbeidede tiltak
  - Ikke innarbeidede tiltak
- Pågående prosesser i 2024 som vil ha betydning inn i 2025

GRAN KOMMUNE

Budsjettområde Rådmann og stab

Utfordringer og strategi

- Samspillet mellom støttefunksjonene og tjenestene
- IKT og digitalisering
- Kompetanse og kapasitet
- Virksomhetsstyring
- Grunnlag for eiendomsskatt

Tiltak innarbeidet

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Innsparingstiltak				
Bemanningsreduksjon i stabsfunksjoner	-500	-500	-500	-500
Nye tiltak				
Tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell (oppfølging av interpellasjon)	1 000	2 000	2 000	2 000

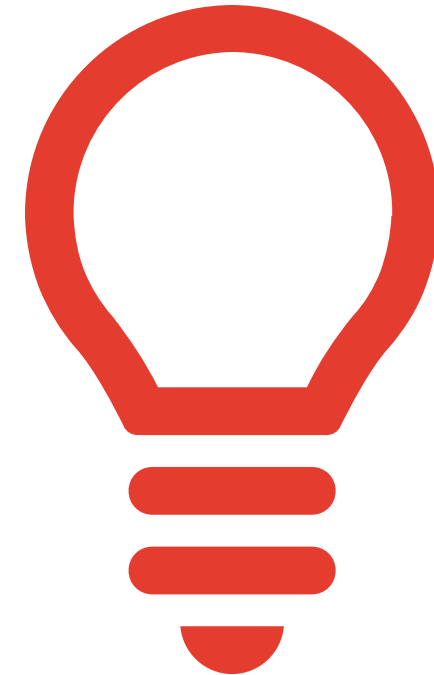

Tiltak ikke innarbeidet

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Gjeninnføring av digitaliseringsmidler	1 500	1 500	1 500	1 500
Kompetanseheving samfunnsplanlegging	300	300	0	0
Ressurs til klima- og miljøarbeid	800	800	800	800
Retaksering av eiendommer for mer riktig eiendomsskatt	1 000	2 500	0	0
Økt ressurs til kurs og kompetanseheving	250	250	250	250

Bemanningsstilpasninger 2024-2025

Tiltak for å holde rammer i 2024

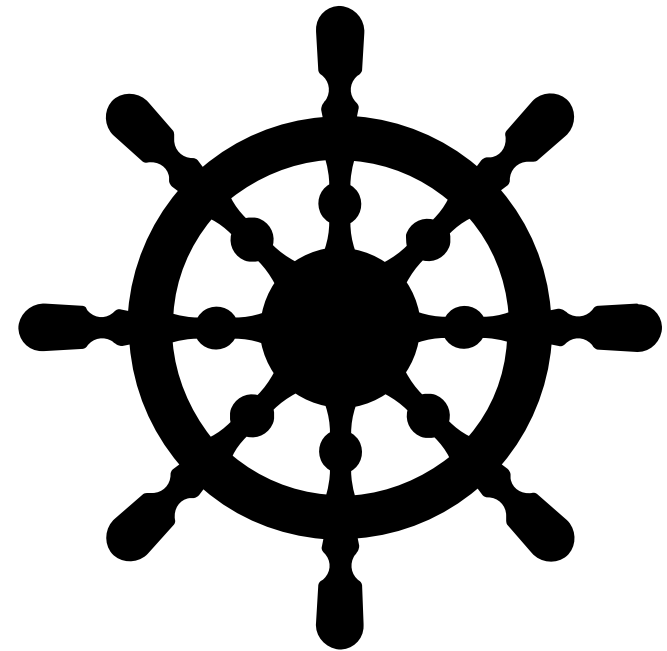
- gjennomgang av tjenesteavtaler
  - IKT-kostnader/lisenser
  - andre kostnader
- stramme rammer for kursdeltakelse
- kutt i budsjettposter for lokaler, inventar, utstyr
- bemanningsreduksjon

Systemarbeid: Godt nok!

- virksomhetsstyring vi står inne for

- **Overordnet temaplan for virksomhetsstyring**
(administrasjon) i henhold til ny planstrategi til politisk behandling høsten 2024.
- **Beskrivelse av overordnet internkontroll**,
med risikovurdering og modenhetsanalyse, i henhold til vedtak i kontrollutvalget 1. mars 2024.
- **Implementering av virksomhetsplan i Framsikt**
for mer helhetlig styring og bedre utnyttelse av data og arbeidsprosesser på alle ledernivåer.

GRAN KOMMUNE

Budsjettområde Kultur og samfunn

Nødvendige prioriteringer

- Vi har midler til å følge opp arbeidene med grøntområder i Gran sentrum, som oppfølging av arbeidet med å legge om Oslolinna i Gran sentrum (kalt miljøgata).
- Rehabilitering av skoler og etterbruk av de gamle skoletomtene og omregulere disse.
- Vi gjennomfører store arbeider med å reparere veger og infrastruktur etter stormen "Hans" i 2023. Hvis vi får tilskudd til å planlegge dette arbeidet videre, vil det kreve kommunale egenandeler.
- Det er satt av midler til store VA investeringer

Kulturektoren står foran en omstilling

- Vi har gode tilbud i kulturlivet, både gjennom støtte til frivillig virksomhet og gjennom egne tiltak for barn, ungdom og voksne.
- Lunner kommune har sagt opp vertskommune-avtalen med Gran om kulturtjenester, utenom UngHadeland og Hadeland kulturskole. Lunner ønsker å fortsette samarbeidet gjennom 2025, men det vil etter hvert bli endringer innenfor dette området.
- For å få balanse i budsjettet er det en rekke kutt i kulturbudsjettet:
  - avvikling av Gran kommunes andel i Aktiv sommer
  - reduksjon av kulturtilbud til eldre gjennom den kulturelle spaserstokken
  - kutt på biblioteket, ved at økte kostnader til husleie ikke innarbeides
- Rådmannen har ikke funnet rom for å innvilge søknader om tilskudd, som er behandlet av kommunestyret gjennom året. Rådmannen har heller ikke funnet rammer til å øke bevilgningen til Operafest eller Glasslåven kunstsenter.

Vi trenger å styrke rammene til vedlikehold

- Vi har et litt under kr. 3. mill til vedlikehold av bygningsmassen vår
- Vi har ikke mulighet til å vedlikeholde bygninger på det nivået befolkningen forventer. Vi opplever et økende gap mellom forventninger og hva som faktisk er mulig å levere. Vi burdet hatt kr. 25 mill til bygningsvedlikehold.
- Det samme gjelder kommunale veger. Burde vært 20 millioner mer på vegvedlikehold i driftsbudsjettet i perioden.
- Det er et forslag om å redusere innsatsen på parktjenester, noe som vil ramme en rekke mindre friområder og uteområder ved våre tjenestesteder.

[← Tilbake til forside](#)Tjenesteområde: **Kultur og samfunn**

Innhold på denne siden:

Innledning

Plan, bygg og oppmåling

Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal

Samferdsel og park

Eiendom

Kultur

Lunner-Gran brann og redning

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Aktivitetsnøkkeltall

Kostra-analyse

Utfordringer og strategi

Vi trenger å styrke rammene til vedlikehold

Kultursektoren står foran en omstilling

Nødvendige prioriteringer

Tiltak vurdert, men ikke innarbeidet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Avvikling av tilskudd til Stiftelsen Steinhuset	-100	-100	-100	-100
Dekning av reelle driftskostnader ved Hadeland Kultursal	200	200	200	200
Digitalisering av byggesaksarkivet	1 000	1 000	1 000	1 000
Fallvilt	350	350	350	350
Ikke inngå ny leieavtale for lokasjon av folkebiblioteket i Brandbu.	-400	-400	-400	-400
Nedbemanning	-475	-475	-475	-475
Nedklassifisering av kommunale veger til privat veg	-560	-840	-840	-840
Nedleggelse av brannberedskap Bjonerua	-550	-550	-550	-550
Omdisponering av innsparte midler til økt vedlikehold gjenværende skolebygg	0	585	1 150	1 150
Operafest Røykenvik - søknad om langsiktig samarbeid	125	125	125	0
Oppgradering av Vollgutua	1 700	0	0	0
Reasfaltering av kommunale veger	3 286	3 083	6 790	6 300
Reduksjon i tilskuddet til Stiftelsen Steinhuset	-50	-50	-50	-50
Redusert aktivitet i Den kulturelle skolesekken	-50	-50	-50	-50
Rådgiver kontrolloppgaver tilskudd og arealplanarbeid	475	475	475	475
Slutte med drift av isbanen i Gran sentrum	-105	-105	-105	-105
Slutte med vedlikehold av gatelys	-690	-690	-690	-690

A large, modern wooden building with a red roof and multiple balconies, situated in a grassy area with trees in the background. The building features dark brown vertical wood siding, white window frames, and red-painted wooden balconies and gutters. It has a gabled roof with several chimneys. In the foreground, there is a green lawn and a paved area with some outdoor seating. The background shows a line of trees under a clear blue sky.

Utfordringer

- Høyt antall eldre (80 år +) på sykehjem og **institusjonstung tjeneste** sammenlignet med andre kommuner.
- Økende behov for sykehjemsplasser grunnet demografisk utvikling og **mangel på omsorgsboliger med heldøgnsbemanning**.
- **Innsats per bruker er stor.**
Årsverk i hjemmetjenesten per 100 tjenestemottakere ligger høyere enn snitt av referansekommuner, samtidig som færre mottar tjenester (34 vs 42 per 1000 innbyggere).
- **Knapphet på kvalifisert helsepersonell og stigende forventninger** fra innbyggerne presser økonomien.
- Flere brukere med **sammensatte behov, samt økt behov for medisinsk oppfølging og koordinering**.
- Økende behov for satsing på **tidlig innsats, forebyggende tjenester og velferdsteknologi**.

Muligheter/strategier

- Lave kostnader per sykehjemsplass sammenlignet med andre kommuner; men potensial for **effektivisering gjennom økt bruk av hjemmebaserte tjenester**.
- **Styrke hjemmebaserte tjenester og utnytte ny teknologi** som multidosedispensere og velferdsteknologi for å effektivisere driften og utsette behov for sykehjemsplass.
- Økt satsing på **tidlig innsats, forebygging og egenmestring** for å redusere/utsette behovet for sykehjemsplasser og hjemmetjenester.
- **Rekruttere og beholde strategi og kompetanseutvikling** for bl.a. å redusere vikarbruk og diskontinuitet i tjenesteleveranser.
- Bedre **tverrfaglig samarbeid, mer fleksibel ressursbruk og mer optimal bruk av helsepersonell** kan redusere kostnadene og forbedre tjenestekvaliteten.
- Investere i **omsorgsboliger med heldøgnsbemanning** for å redusere presset på sykehjemmene og gi mer kostnadseffektiv drift.
- Bidra til **flere sentrumsnære private livsløpsboliger med universell utforming** (*Bo trygt hjemme*).
- Ta i bruk **nytt pasientjournalssystem** for dokumentasjon og samarbeid i helse- og omsorgssektoren og redusert tidsbruk på dokumentasjonsarbeid

Aktivitetsnøkkeltall

Synliggjør sammenhengen mellom budsjettmidler og aktivitetsnivå for å sikre:

- effektiv ressursbruk
- målrettet planlegging
- kvalitetskontroll og ytelsesvurdering
- ansvarliggjøring
- sammenligning og benchmarking
- prioritering av ressurser

Bidrar til større forståelse av forholdet mellom ressursbruk, tjenesteproduksjon og kvalitet på tjenestene.

Utvalgte aktivitetsnøkkeltall

Indikatornavn	Resultat 2023	Anslag 2024	Planlagt 2025	Planlagt 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028
Antall sykehjemsplasser i egenregi	109	106	110	110	110	110
Antall sykehjemsplasser hos private leverandører	27	31	31	31	31	31
Hjemmetjenester samlet antall timer levert (direkte brukertid)	3 900	4 440	4 500	4 500	4 500	4 500
Hjemmetjenester samlet antall vedtakstimer (planlagte timer)	4 354	5 072	5 000	5 000	5 000	5 000
Antall brukere av hjemmetjenester (som bor hjemme)	351	345	350	350	350	350
Antall heldøgnsbemannede omsorgsboliger for eldre (men ikke til personer med utviklingshemninger eller behov innen psykisk helse og rusomsorg)	0	0	11	15	19	25
Antall brukere av praktisk bistand (som bor hjemme)	76	76	80	80	80	80
Antall brukere med demens/kognitiv svikt per dag med vedtak om dagsentertilbud	15	15	15	15	15	15
Antall brukere per dag med vedtak om dagsentertilbud	33	33	33	33	33	33

Innsparingstiltak

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Innsparingstiltak				
Avvikle mestringsteamet i hjemmetjenesten og flytte medarbeidere til andre avdelinger (2 årsverk)	-400	-400	-400	-400
Avvikle tilbud om matombringing til hjemmeboende (ikke-lovpålagt tjeneste)	-650	-650	-650	-650
Inndra én vakant stilling på et produksjonskjøkken	-650	-650	-650	-650
Nye priser helse og omsorgstjenester	-675	-675	-675	-675
Rammekutt saldering av budsjett for hjemmetjenester og sykehjem 2025	-425	-425	-425	-425
Sum Innsparingstiltak	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800

Hvilke kutt har vi unngått?

- Si opp avtaler om kjøpsplasser på Røysumtunet
- Nedlegge ett av dagaktivitetssentrene
- Nedlegge ordning med trivselsverter på sykehjemsavdelinger (3 personer)
- Samlokalisere Brandbu legesenter med Jaren legesenter på rådhuset

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Nye tiltak				
Videreføre økt bemanning på Lunner og Gran legevakt, dekke utgifter til Grans andel	600	600	600	600
Bemanne med fast tilknyttet personell hele døgnet på Bjonerøa omsorgsboliger slik at beboere som har behov for assistanse ved brann kan bo der og redusere bruk av sykehjemsplasser (11 heldøgns omsorgsplasser)	1 300	1 655	1 655	1 655
Desentralisering og mer kostnadseffektiv drift av trygghetsplasser - mindre innsparing enn budsjettet (ref. øk plan 2024-2027)	325	325	325	325
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	-68	-68	-68	-68
Generelt rammekutt saldering 2024 - ikke realiserbart	3 200	3 200	3 200	3 200
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	735	735	735	735
Kommunestyrets vedtak om satsting på velferdsteknologi - flytte investeringsmidler til drift	0	2 026	2 026	2 026
Kompensasjon for bortfall av inntekt for Lunner kommunes oppsagte KAD-plass	2 000	2 000	2 000	2 000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Kompensere for bortfall av kompetansemidler fra Statsforvalter, manglende finansiering av flerårige forpliktelser helselederutdanning samt andre kompetansehevingstiltak for å beholde medarbeidere	600	600	600	600
Manglende finansiering av varig økt kjøp av langtidsplasser fra 2024	5 685	5 685	5 685	5 685
Reversere ikke-gjennomførbart tiltak: Redusere med én nattevakt på Marka	400	400	400	400
Styrking av tildelingsenheten med bl.a. to jurister for å redusere framtidige utgifter til vedtak om helse- og omsorgstjenester (helårseffekt fra 2025)	1 130	1 130	1 130	1 130
Velferdsteknologi: Nødvendig utskifting av utdaterte 2G trygghetsalarmer i hjemmetjenesten (377 stk.) som slutter å fungere i 2025 og prosjektledelse	2 000	0	0	0
Øke antallet langtidsplasser (3) og korttidsplasser (1) i egenregi forutsetter økt grunnbemanning	1 550	1 550	1 550	1 550
Økt grunnbemanning sykehjem og hjemmetjenesten for å dekke opp for flere vedtakstimer i hjemmetjenesten og økt pleietyngde på korttidsavdelingen på Marka	6 960	6 960	6 960	6 960
Økte lisenskostnader for utvidelse av RoomMate på Marka avd 1 og 2 og økte utgifter til Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett HF	350	350	350	350

Ikke lagt inn midler for å håndtere økt behov for vedtakstimer eller sykehjemsplasser utover 2024-nivå

Tiltak vurdert og ikke innarbeidet

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opptrappingsbehov for sykehjemsplasser og hjemmetjenester fra 2026 basert på Teknisk beregningsutvalg (TBU) framskriving av demografi utgifter 2026-2028	0	5 761	12 364	22 582
Økt varig behov for kjøpsplasser 2025 iht. behovsframskriving basert på samme dekningsgrad (11,3 %) for aldergruppen 80 år og eldre	6 725	6 725	6 725	6 725
Sum	6 725	12 486	19 089	29 307

GRAN KOMMUNE

Gebyr-/prisliste

Pleie og omsorg

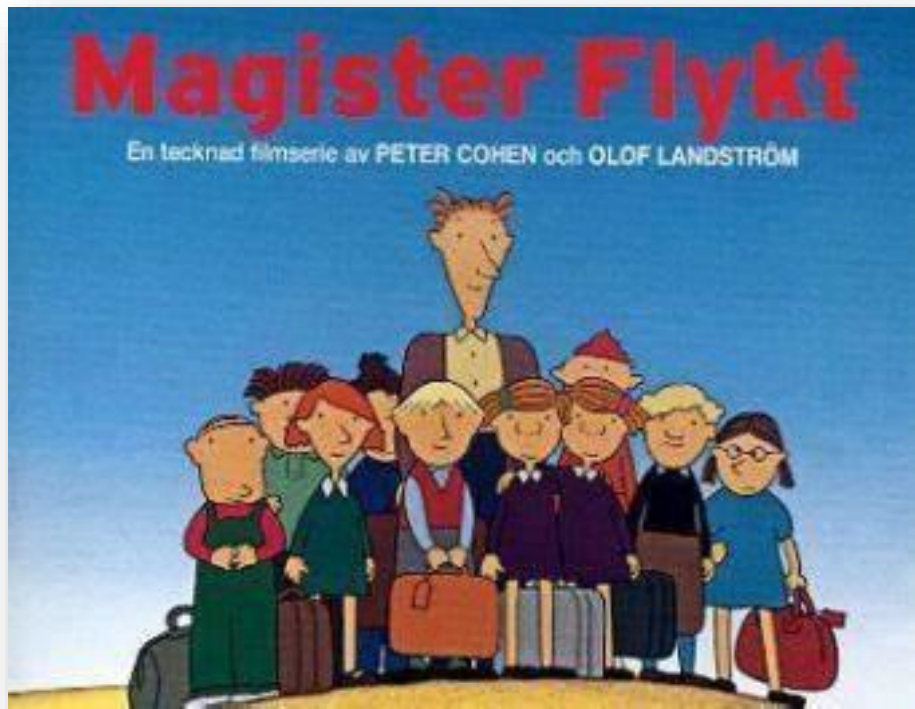
Gebyr		Enhet	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Dagsenter - opphold		Pr dag	182	208	26	14%	
Dagsenter - transport til og fra (tur/retur)		Pr dag	58	160	102	176%	
Hjelpemidler - utkjøring		Pris pr utkjøring	0	400	400	0%	Utkjøring av kommunale hjelpemidler.
Ikke lovpålagte tjenester		Pris pr time	0	650	650	0%	Timepris for ikke lovpålagte tjenester.

Matombringelse

Gebyr		Enhet	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Matombringelse		Pr porsjon levert hjem til bruker	134	150	16	12%	

*«.....når hode blir for fullt
og timene for lange
og pultene man sitter på blir ubekvemme trange,
da er det noe merkelig,
noe spesielt som hender,
da begynner alle tenke på alt mulig
gjess og ender,
løse tenner,
badestrender...»*

Kompetansemål

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Flyktning økonomi

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Sum Driftsutgifter	328 062	337 121	339 608	361 835	351 433	328 630	328 630
Sum Driftsinntekter	-95 493	-88 385	-85 258	-103 506	-103 506	-103 506	-103 506
Sum	232 569	248 736	254 350	258 329	247 927	225 124	225 124

Vedtak forrige periode

flyktningøkonomi	-13 200	-13 200	-13 200	-13 200
Justert behov flyktninger 2024-2027	12 912	4 810	-14 993	-14 993
Korrigerings pga nye prognoser integreringstilskudd	288	288	288	288

Justert behov flyktninger 2024-2027

2025	2026	2027	2028
12 912	4 810	-14 993	-14 993

Tiltaksbeskrivelse:

Vedtatt økonomiplan 2023-2026 er basert på et lavere antall bosettinger fra 2022 - 2026 enn det som nå er bosatt i 2022 og planlagt bosatt i 2023.

Kommunen har foreløpig ikke fått anmodning om bosetting for 2024, når denne foreligger vil kommunestyret få sak om bosetting til behandling.

Forslag til budsjett og økonomiplan bygger på bosatte 2020 - 2022, vedtatt bosatte i 2023, og forventet anmodninger på:

120 bosettinger i 2024

85 bosettinger i 2025

50 bosettinger i 2026

30 bosettinger i 2027

GRAN KOMMUNE

Kompetansemål

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Utvikling i 2024

- Prognosen pr. 2 tertial på 7 millioner i merforbruk
  - **8 millioner i økning BPA**
  - 8 millioner i ikke realiserte innsparingstiltak
  - **-4 millioner i økt inntekt ressurskrevende tjenester**
  - -5 millioner i mindre forbruk flyktninger

Nye tiltak

Flytte ansvar for VTA, jf. Forslag 1. tertial 2024	742	742	742	742
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	68	68	68	68
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	245	245	245	245
Kommuneproposisjonen - Toppfinansieringsordning ressurskrevende tjenester	-1 342	-1 342	-1 342	-1 342
Statsbudsjettet 2025 - Fosterhjemsgodtgjørelse	300	300	300	300
Statsbudsjettet 2025 - Psykisk helse	390	390	390	390
Uendret behov for sosialhjelp uten tiltak	0	2 000	2 000	2 000
Økt inntekt ressurskrevende tjenester	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Økt kostnad krisesenter	310	310	310	310
Økt tjenestebehov BPA pr. 1. tertial	5 000	5 000	5 000	5 000
Økt tjenestebehov BPA ved 2. tertial	2 000	0	0	0
Økt tjenestebehov Tilrettelagte tjenester	3 200	3 200	3 200	3 200

Utvikling i 2024

- Prognosen pr. 2 tertial på 7 millioner i merforbruk
  - **8 millioner i økning BPA**
  - 8 millioner i ikke realiserte innsparingstiltak
  - **4 millioner i økt inntekt**
  - 5 millioner i mindre forbruk flyktninger
- Nye oppgaver
  - Ansvar for VarigTilrettelagtArbeid
  - Ansvar for NOK (støttesenter for overgrepsofsatte)

Nye tiltak

Flytte ansvar for VTA, jf. Forslag 1. tertial 2024	742	742	742	742
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	68	68	68	68
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	245	245	245	245
Kommuneproposisjonen - Toppfinansieringsordning ressurskrevende tjenester	-1 342	-1 342	-1 342	-1 342
Statsbudsjettet 2025 - Fosterhjemsgodtgjørelse	300	300	300	300
Statsbudsjettet 2025 - Psykisk helse	390	390	390	390
Uendret behov for sosialhjelp uten tiltak	0	2 000	2 000	2 000
Økt inntekt ressurskrevende tjenester	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Økt kostnad krisesenter	310	310	310	310
Økt tjenestebehov BPA pr. 1. tertial	5 000	5 000	5 000	5 000
Økt tjenestebehov BPA ved 2. tertial	2 000	0	0	0
Økt tjenestebehov Tilrettelagte tjenester	3 200	3 200	3 200	3 200

Utvikling i 2024

- Prognosen pr. 2 tertial på 7 millioner i merforbruk
  - **8 millioner i økning BPA**
  - 8 millioner i ikke realiserte innsparingstiltak
  - **4 millioner i økt inntekt**
  - 5 millioner i mindre forbruk flyktninger
- Nye oppgaver
  - Ansvar for VarigTilrettelagtArbeid
  - Ansvar for NOK (støttesenter for overgrepsofsatte)
- Økte behov
  - Kriesenter
  - Tilrettelagte tjenester

Nye tiltak

Flytte ansvar for VTA, jf. Forslag 1. tertial 2024	742	742	742	742
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	68	68	68	68
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	245	245	245	245
Kommuneproposisjonen - Toppfinansieringsordning ressurskrevende tjenester	-1 342	-1 342	-1 342	-1 342
Statsbudsjettet 2025 - Fosterhjemsgodtgjørelse	300	300	300	300
Statsbudsjettet 2025 - Psykisk helse	390	390	390	390
Uendret behov for sosialhjelp uten tiltak	0	2 000	2 000	2 000
Økt inntekt ressurskrevende tjenester	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Økt kostnad krisesenter	310	310	310	310
Økt tjenestebehov BPA pr. 1. tertial	5 000	5 000	5 000	5 000
Økt tjenestebehov BPA ved 2. tertial	2 000	0	0	0
Økt tjenestebehov Tilrettelagte tjenester	3 200	3 200	3 200	3 200

GRAN KOMMUNE

Kompetansemål

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Innsparingstiltak

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning

×

2025

2026

2027

2028

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

Tiltaksbeskrivelse:

Tilrettelagte tjenester har over tid jobbet med å etablere en fag og bemanningsløsning. Noen steder har det gitt gevinst, men det antas at det fremdeles er mulige innsparinger ved å forbedre ordningen.

Innsparingstiltak

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endre beboersammensetning for å redusere driftskostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Gevinstrealisering av tiltak i oppvekstreform	-900	-900	-900	-900
Gevinstrealisering av økt forebyggende innsats	-500	-500	-500	-500
Målrettet tiltak for reduserte sosialhjelp	-300	-600	-600	-600

Innsparingstiltak

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endre beboersammensetning for å redusere driftskostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Gevinstrealisering av tiltak i oppvekstreform	-900	-900	-900	-900
Gevinstrealisering av økt forebyggende innsats	-500	-500	-500	-500
Målrettet tiltak for reduserte sosialhjelp	-300	-600	-600	-600

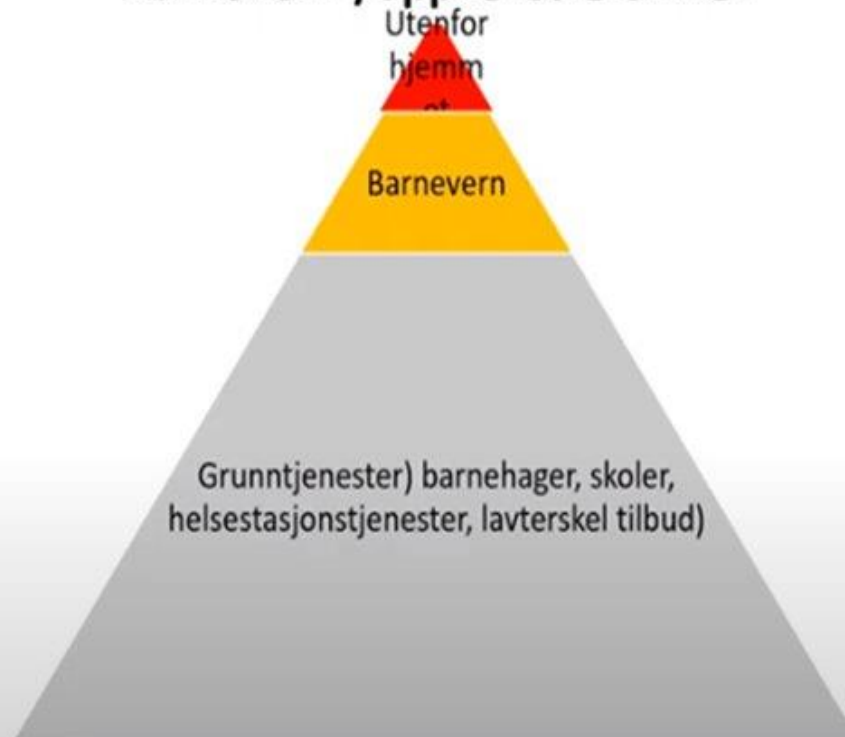

Endringer i hvem som gjør hva?

Dagens situasjon

Barnevern-/oppvekstreformen

Innsparingstiltak

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endre beboersammensetning for å redusere driftskostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Gevinstrealisering av tiltak i oppvekstreform	-900	-900	-900	-900
Gevinstrealisering av økt forebyggende innsats	-500	-500	-500	-500
Målrettet tiltak for reduserte sosialhjelp	-300	-600	-600	-600

GRAN KOMMUNE

Økt behov for sosialhjelp	0	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Vedtak forrige periode	128	-9 974	-29 777	-29 777
Sum Lønns- og prisvekst	6 452	6 452	6 452	6 452
Konsekvensjusteringer	6 580	-3 522	-23 325	-23 325
Konsekvensjustert ramme	255 316	245 214	225 411	225 411
Driftskonsekvens				
Driftskonsekvenser P 659 heldøgns bemannet bolig (Orhagavegen 5)	0	0	-3 000	-3 000
Sum Driftskonsekvens	0	0	-3 000	-3 000
Innsparingstiltak				
Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endre beboersammensetning for å redusere driftskostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Gvinstrealisering av tiltak i oppvekstreform	-900	-900	-900	-900
Gvinstrealisering av økt forebyggende innsats	-500	-500	-500	-500
Målerrettet tiltak for reduserte sosialhjelp	-300	-600	-600	-600
Sum Innsparingstiltak	-3 900	-4 200	-4 200	-4 200
Nye tiltak				
Flytte ansvar for VTA, jf. Forslag 1. tertial 2024	742	742	742	742
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	68	68	68	68
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	245	245	245	245
Kommuneproposisjonen - Toppfinansieringsordning ressurskrevende tjenester	-1 342	-1 342	-1 342	-1 342
Statsbudsjettet 2025 - Fosterhjemsgodtgjørelse	300	300	300	300
Statsbudsjettet 2025 - Psykisk helse	390	390	390	390
Uendret behov for sosialhjelp uten tiltak	0	2 000	2 000	2 000

GRAN KOMMUNE

Innsparingstiltak NAV

- Øke antall ansatte

økte lønnskostnader

- Økt innsats

Flere med overgang til jobb og lavere sosialhjelpsutbetalinger

GRAN KOMMUNE

Innsparingstiltak NAV

- Øke antall ansatte

Benytte ubrukte lønnsmidler

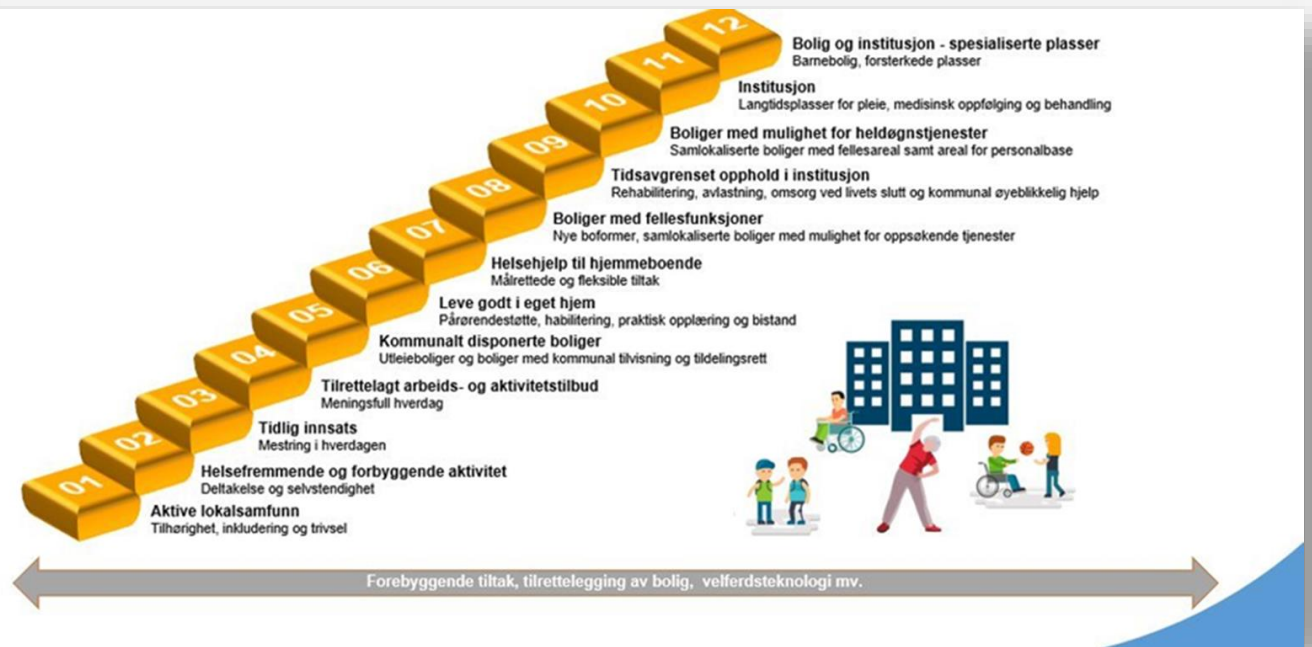

- Økt innsats

Flere med overgang til jobb og lavere sosialhjelpsutbetalinger

Innsparingstiltak

Effekt av forbedringsarbeid i fag og bemanning	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endre beboersammensetning for å redusere driftskostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Gevinstrealisering av tiltak i oppvekstreform	-900	-900	-900	-900
Gevinstrealisering av økt forebyggende innsats	-500	-500	-500	-500
Måltrettet tiltak for reduserte sosialhjelp	-300	-600	-600	-600

GRAN KOMMUNE

Kompetansemål

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Nye tiltak

Flytte ansvar for VTA, jf. Forslag 1. tertial 2024	742	742	742	742
Flytte oppfølgingsansvar NOK Gjøvik IKS, jf forslag 1. tertial 2024	68	68	68	68
Justering ramme pga endret antall lærlinger fra opprinnelig budsjett 2024	245	245	245	245
Kommuneproposisjonen - Toppfinansieringsordning ressurskrevende tjenester	-1 342	-1 342	-1 342	-1 342
Statsbudsjettet 2025 - Fosterhjemsgodtgjørelse	300	300	300	300
Statsbudsjettet 2025 - Psykisk helse	390	390	390	390

GRAN KOMMUNE

Kompetansemål

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Tiltak og strategiske tilpasninger

- Benytte statlige tilskuddsordninger – for å utvikle tjenestene slik at de er bedre tilpasset til framtidens behov.
- Inn i 2025 er 3 prosjekter på vei over i ordinær drift uten at området tilføres «nye» midler.
  - Fact (fleksibel aktiv oppsøkende behandling)
  - Home Start (program for oppfølging av frivillige støttespillere for småbarns familier)
  - Opptrapping Fontenehus
- Andre pågående prosjekter er
  - Kommunalt rusarbeid (utvikle tjenestene)
  - Samhandling ung (tiltak og samhandling rundt barn med psykiske helseutfordringer)
  - Ungdomsprosjekt i NAV

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Sum Driftsutgifter	328 062	337 121	339 608	361 835	351 433	328 630	328 630
Sum Driftsinntekter	-95 493	-88 385	-85 258	-103 506	-103 506	-103 506	-103 506
Sum	232 569	248 736	254 350	258 329	247 927	225 124	225 124

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	248 736	248 736	248 736	248 736
Sum Vedtak forrige periode	128	-9 974	-29 777	-29 777
Sum Lønns- og prisvekst	6 452	6 452	6 452	6 452
Konsekvensjusteringer	6 580	-3 522	-23 325	-23 325
Konsekvensjustert ramme	255 316	245 214	225 411	225 411
Sum Driftskonsekvens	0	0	-3 000	-3 000
Sum Innsparingstiltak	-3 900	-4 200	-4 200	-4 200
Sum Nye tiltak	6 913	6 913	6 913	6 913
Nye tiltak og realendringer	3 013	2 713	-287	-287
Ramme 2025-2028	258 329	247 927	225 124	225 124

- Hvordan flyktning økonomi er innarbeidet
- Hvordan utviklingen i 2024 er innarbeidet
- Hvilke innsparingstiltak som er innarbeidet
- Hvordan statsbudsjettet er innarbeidet
- Tiltak og tilpasninger som ikke vises i tallene er planlagt

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

Sum Driftsutgifter
Sum Driftsinntekter
Sum

rev.budsjett	
2024	
339 608	3
-85 258	-1
254 350	2

2028	
8 630	
8 506	
5 124	

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
O			248 736	248 736

Budsjettområde

Oppvekst: Barnehage, skole og PPT

GRAN KOMMUNE

Pågående prosesser:

Iverksette ny barnehage- og skolestruktur og samtidig gi et godt pedagogisk tilbud til våre barn og unge.

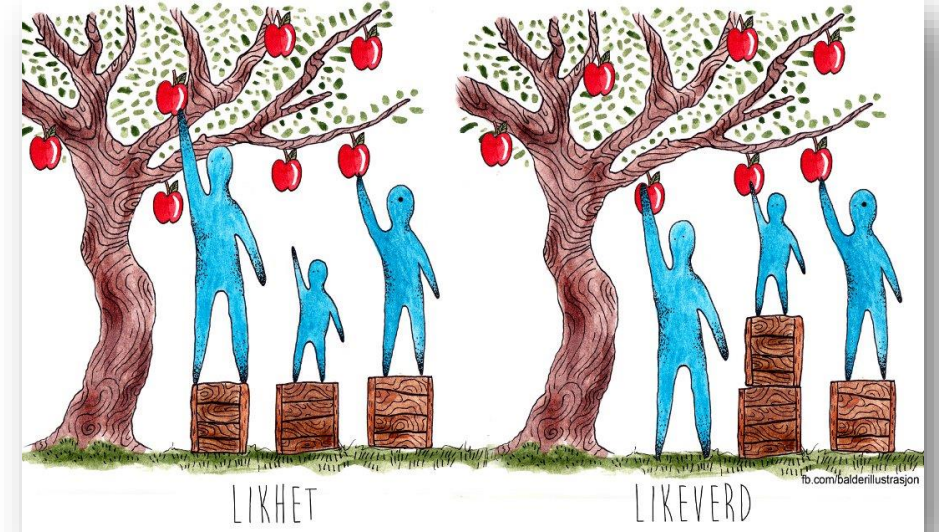

Utfordringer: Færre barn og unge men flere med særskilte behov.

- Hvordan kan vi rigge en praksis i barnehager og skoler som rommer flere i det ordinære tilbudet
- Beholde kvalitet, men redusere omfang av ressursbruk
- Her ligger også mulighetene...

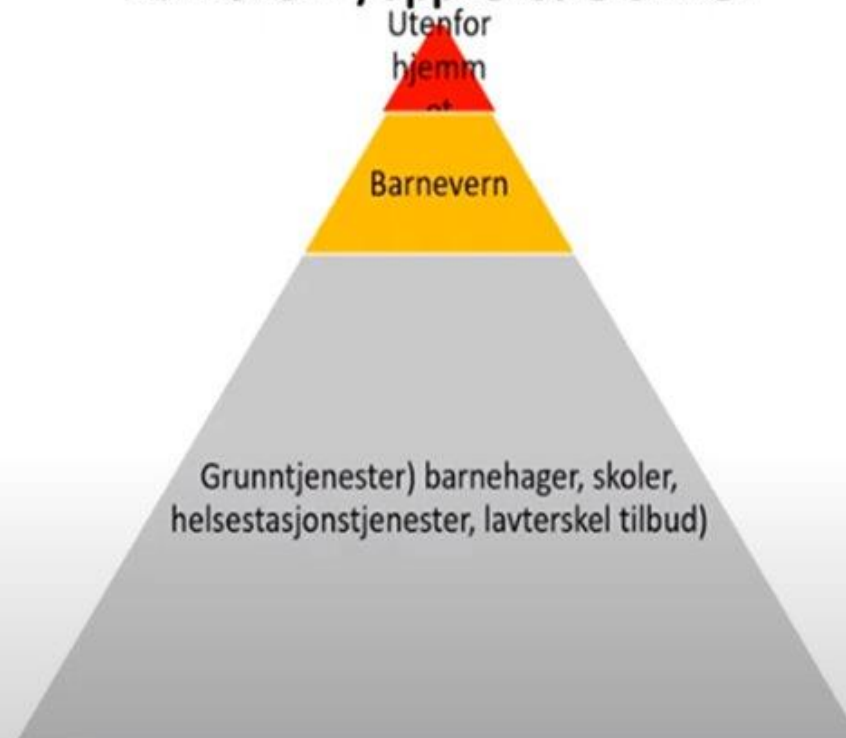

Endringer i hvem som gjør hva?

Dagens situasjon

Barnevern-/oppvekstreformen

GRAN KOMMUNE

Muligheter:

- At vi får til dette lagspillet sammen med:
  - Barn og unge
  - Foreldre
  - Ansatte
  - Innbyggere

Fordi vi ikke kan fortsette som nå...

Hva er ikke prioritert?

- Barnehageplass til barn som ikke har lovfestet rett til plass, men som ønsker plass før august 2025
- Endret investeringsplanen der Gran ungdomsskole er skjøvet ut i tid

I tillegg har vi som det står i budsjettdokumentet:

- budsjettert med nedtrekk i ansattressurser (bhg. og skole)
- redusert på driftsbudsjettene i barnehager og skoler

GRAN KOMMUNE

Cafedialog

Informasjon om organisering

Cafedialog (innkalling 25.9 og tilleggsinformasjon 21.10)

- Alle folkevalgte deles i fem grupper som roterer mellom møterommene i underetasjen i rådhuset, samt møterom Røykenvik i første etasje.
- Kommunalsjefene sørger for at alle fra administrasjonen blir presentert. Ellers gis det ingen innledning utover det som ble sagt i plenum tidligere på dagen.
  - **Initiativ til spørsmål ligger hos de folkevalgte.**
  - Noen rom vil være organisert fritt med «mingling» på kryss og tvers og flere parallelle samtaler samtidig.
  - Andre rom vil ha en felles samtale hvor folkevalgte spør og får svar fra administrasjonen.
- Folkevalgte oppfordres til å bruke cafedialogen til
  - spørsmål til innholdet i rådmannens budsjettforslag
  - spørsmål til innledninger i plenum tidligere samme dag
  - generelle spørsmål om drift og utvikling
  - faktainformasjon den folkevalgte trenger for egne budsjettinnspill
- Så langt det lar seg gjøre, vil administrasjonen notere ned spørsmål som blir stilt og hovedinnholdet i svarene som blir gitt. En skriftlig oppsummering vil bli sammenfattet og distribuert i etterkant.

Rådmann, stab og støttefoajeen i u.etg.	Oppvekst møterom Sølvberget	Familie og velferd møterom Brandbukampen
- Overordnede økonomitema - Kommunens overordnede inntekter - Investering og finansiering - Eiendomsskatt - Arbeidsgiverrollen - Kompetanse - HMS - Sykefraværsoppfølging - Befolkningsutvikling - Tiltak for positiv befolkningsutvikling - Prosjekt «Gran – et sted for livet» - Nyopprettet stilling: Bo- og næringsrådgiver - IKT og digitalisering - Digitalisering - Informasjonssikkerhet og personvern - Helhetlig virksomhetsstyring - Mål og resultater - Overordnet planlegging - Ledelse og administrasjon - Internkontroll	- Barnehage - Skole - Pedagogisk psykologisk tjeneste	- Helsestasjon og skolehelsetjeneste - Psykisk hele- og rustjeneste - Barnevern - NAV Hadeland - Tilrettelagte tjenester - Flyktninger
	Helse og omsorg møterom Granavollen	Kultur og samfunn møterom Røykenvik
	- Koordinering og tildeling av tjenester - Legetjenesten - Forebyggende tjenester - Hjemmetjenesten - Helse og omsorgssentre	- Kultur - Eiendom - Samferdsel - Vann og avløp - Brann og redning - Plan bygg og oppmåling - Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal

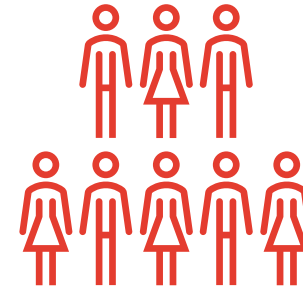
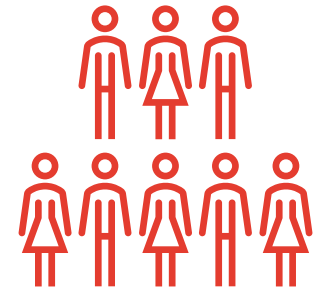
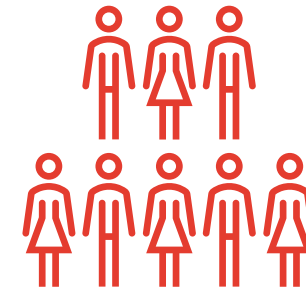
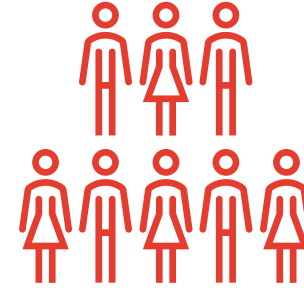

Tidsskjema	Cafedialog	Foajeen i u.etg.	Granavollen	Sølvsberget	Brandbukampen	Røykenvik
12.20 – 12.45	Runde 1	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
12.50 – 13.15	Runde 2	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 1
13.20 – 13.45	Runde 3	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 1	Gruppe 2
13.50 – 14.15	Runde 4	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3
14.20 – 14.45	Runde 5	Gruppe 5	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4

GRAN KOMMUNE

Inndeling i fem grupper

GRAN KOMMUNE

Oppsummering

GRAN KOMMUNE

Framsikt

Bruk av politikermodulen

Agenda

Prosess/framdrift

- Presiseringer/føringer for budsjettarbeidet
- Tidsfrister
- Bistand fra Stab og støtte, økonomi

Innføring i systemet

- Formål og funksjonalitet
- Pålogging
- Arbeidsversjon og publiseringsversjon
- Hjelpesenter og brukerveiledninger
- Spørsmål og svar

Utarbeidelse av budsjettforslag

- Sammenheng mellom driftsbudsjett, investeringsbudsjett og –plan
- Hvordan forstå tallene som ligger i budsjettversjonen
- Tiltak – vise politiske prioriteringer - endre, legge inn nye, ta inn ønskede tiltak
- Tekst som forklaring og begrunnelse
- Saldering av budsjett
- Verbalvedtak
- Overordnet tekst – oppsummering av politiske prioriteringer
- Testpublisering for å se hvordan ting ser ut?

Framlegging av forslag

- Kvalitetssikring av budsjettforslag
- Publisering av ferdige budsjettforslag
- Formulering av vedtaksforslag med justerte tall
- Innlegging av forslag i DigDem
- Fremming av forslag i politisk møte
- Presentasjon med publiseringsversjon av budsjettforslag

GRAN KOMMUNE

Budsjettprosess 2024

Budsjett og økonomiplan 2025-2028

FSK vedtar plan for budsjett-prosess	KST behandler årsberetning og årsmelding	FSK behandler 1. tertial-rapport	Budsjett-konferanse med planer og mål, investerings-plan og framskrevet budsjett	KST behandler 1. tertial-rapport
11.4	30.5	6.6	13.6	20.6

FSK behandler 2. tertial-rapport	Rådmannens budsjettforslag legges fram for KST KST behandler 2. tertialrapport	Budsjettarbeids-møte for alle folkevalgte med informasjon, spørsmål og veiledning	FSK vedtar innstilling til budsjett og økonomiplan og sender ut på høring	KST vedtar budsjett og økonomiplan
10.10	24.10	31.10	28.11	19.12

Beskrivelse	Leveranse og oppfølging fra administrasjonen	Publisering	Leveranse og oppfølging fra politikken	Beslutningspunkt/milepæl	Tidsfrist/møtetidspunkt
Budsjettprosess til behandling i FSK		Saksframlegg med vedlegg	Behandle budsjettprosessen som politisk sak	Møte i FSK	11.apr
Årsrapport FSK		Saksframlegg med vedlegg	Behandle årsrapport politisk	Møte i FSK	16.mai

Årsrapport i KST	
1. tertial i FSK	

Gjennomføring av budsjettkonferanse	Foreløpig agenda: Rådmannens innledning Planer og mål Bærekraft og kommunale måltall Investeringsplan Framskrevet driftsbudsjett Videre arbeid
1. tertial i KST	
2. tertial i FSK	
Framlegging av rådmannens budsjettforslag	Foreløpig agenda: Rådmannens innledning Budsjettmessige forutsetninger Opplæring i Framsikt og DigDem
2. tertial i KST	

Beskrivelse	Leveranse og oppfølging fra administrasjonen	Publisering	Leveranse og oppfølging fra politikken	Beslutningspunkt/milepæl	Tidsfrist/møtetidspunkt
Gjennomføring av budsjettarbeidsmøte	Presentasjon i plenum Kafedialog, spørsmål og svar Folkevalgtopplæring/veiledning			Budsjett-arbeidsmøte for alle folkevalgte	31.okt
Helhetlige forslag til budsjett- og økonomiplan			Selvstendige budsjettforslag i Framsikt Alternativt enklere utgave med endringer ift rådmannens budsjettforslag.	Innleveringsfrist	26.nov
Kvalitetssikring av forslag til budsjett og økonomiplan	Kvalitetssikre budsjettforslagene i Framsikt fra politiske grupperinger. Lage leseversjoner av hvert forslag og formidle lenker til disse. Bistå med praktiske råd om utforming av forslag i DigDem.	Publiseringsversjoner av alle selvstendige forslag		Frist for gjennomføring	28.nov
Gjennomføring av budsjett-innstillingsmøte		Alternative budsjettforslag publiseres i Framsikt.	Selvstendige budsjettforslag fra politiske grupperinger. Behandle politisk budsjett og økonomiplan ut på høring.	Budsjett-innstillingsmøte før høring, FSK	28.nov
Helhetlige forslag til budsjett- og økonomiplan			Selvstendige budsjettforslag i Framsikt Alternativt enklere utgave med endringer ift vedtatt budsjettinnstilling FSK.	Innleveringsfrist	17.des
Kvalitetssikring av forslag til budsjett og økonomiplan	Kvalitetssikre budsjettforslagene i Framsikt fra politiske grupperinger. Lage leseversjoner av hvert forslag og formidle lenker til disse. Bistå med praktiske råd om utforming av forslag i DigDem.	Publiseringsversjoner av alle selvstendige forslag		Frist for gjennomføring	19.des
Endelig budsjettbehandling		Alternative budsjettforslag publiseres i Framsikt.	Selvstendige budsjettforslag fra politiske grupperinger. Behandle budsjett og økonomiplan politisk	Møte i KST	19.des

**FSK-sak
19/24
11.04.24**

Politisk prosess høsten 2024

- Rådmannen legger fram sitt budsjettforslag i kommunestyret 24. oktober
- Budsjettarbeidsmøte med alle folkevalgte 31. oktober
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 26. november kl 10.00
- Formannskapet vedtar budsjett ut på høring 28. november
- Kvalitetssikring av forslag fra politiske partier innsendelse senest 17. desember kl 10.00
- Kommunestyret sluttbehandling 19. desember
- Spørsmål og svar i Framsikt gjennom hele perioden

Budsjettversjoner

- Politikermodule er åpen
  - Økonomi bistår med brukerregistrering, tilgang/pålogging
- **NB! Ny versjon i politikermodule ved hver milepæl i budsjettprosessen**
  - Rådmannens budsjettforslag 24. oktober
  - FSK budsjett ut på høring 28. november
  - KST sluttbehandling 19. desember
- Bruk «Spørsmål og svar» for en ryddig dialog mellom politikk og administrasjon

Noen presiseringer

- Spørsmål og svar i Framsikt, delegeres til fagområder og besvares etter hvert som de kommer inn.
- Husk å beskrive endringer/tiltak med tekst – slik at alle kan følge logikken i forslagene.
- For små partigrupper er det mulig å levere inn forenklede budsjettforslag med tiltak som er saldert/finansiert. Økonomi vil bistå med å legge dette inn i en Framsiktversjon.
- Må få hjelp av økonomi til å generere en publiseringsversjon av budsjettforslag. Lenke legges inn i DigDem-forslag.
- Viktig med fullstendig vedtaksforslag (ta utgangspunkt i rådmannens innstilling) i DigDem under den formelle behandlingen.
- Økonomi bistår med justering av forslagstekst (justering av beløp i vedtakspunktene) basert på budsjettforslaget til den politiske gruppen.

GRAN KOMMUNE

NB! Nye politiske vedtak

....må hensyntas i de politiske budsjettforslagene – det vil si innarbeides med økonomiske konsekvenser

Politiske vedtak etter at rådmannens budsjettforslag ble utarbeidet (fra og med oktober).....

Arbeidsversjon og publiseringsversjon

Tilbake til mine budsjettforslag

Utarbeide: Testforslag til presentasjon 31. oktober

Gå til: 1 Drift 2 Investering 3 Verbalforslag 4 Kontroller saldering 5 Innledningstekst

Innhold:

Tiltak

Drift - § 5-4 første ledd

Drift - § 5-4 andre ledd

?

Veiledning fra kommunedirektøren

Tjenesteområde: Rådmann og stab

Vis: Alle

Drift

Revisjon

Omprioritere tiltak

Skrive oppsummering

Se grafisk fremstilling

Hjelp og tips

<< Skjul meny

Tall i tusen kroner

Tiltak

Innstilling

Endring

M

--Fyll inn--

☒ Bemanningsreduksjon i stabsfunksjoner

-500

0

☒ Tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell (oppfølging av interpellasjon)

2 000

0

☐ Gjeninnføring av digitaliseringsmidler

1 500

0

☐ Kompetanseheving samfunnsplanlegging

300

0

☐ Ressurs til klima- og miljøarbeid

800

0

☐ Retaksering av eiendommer for mer riktig eiendomsskatt

2 500

0

☐ Økt ressurs til kurs og kompetanseheving

250

0

Tiltak i driftsbudsjettet med endringer

Beløp i 1000

	2025			
	Innstilling	Endring	Mitt forslag	Innstilling
Politiske organer				
Politisk vedtak				
Nytt tiltak i driftsbudsjettet	0	-50	-50	0
Sum Politiske organer	0	-50	-50	0
Sentrale poster				
Renteutgifter	60 105	0	60 105	63 570
Avdrag på lån	54 682	0	54 682	71 335
Sum Sentrale poster	114 787	0	114 787	134 905
Totalsum endringer i driftsbudsjettet	114 787	-50	114 737	134 905

Investeringer med endringer

Beløp i 1000

Investering	Godkjenningssvedtak	2025		
		Innstilling	Endring	Mitt forslag
Fellestjenester				
Ny foreslått investering	0	0	12 500	12 500
Sum Fellestjenester	0	0	12 500	12 500
Finansiering og øvrige poster				
for merverdiavgift	0	-48 098	-2 500	-50 598

Pålogging Framsikt

- Framsikt.net
- bruker id og passordet du har valgt
- skriv inn kode fra authenticator app (NB! Hvis du har flere authenticator apper, prøv alle dersom du får feilmelding)

Visma Home

Få sikkerhetskoden fra godkjennerappen.

Bekreft

☒ Husk denne enheten i 30 dager
Ikke anbefalt på offentlig eller delt datamaskin

[Prøv på en annen måte](#)

 VISMA

GRAN KOMMUNE

Framsikt support

Kontakt oss:

Tlf: **762 02 762**

E-post: support@framsikt.no

[Om Framsikt](#)

[Hjelpesenter](#)

[Kundeportal](#)

[Kurs og webinar](#)

Budsjettforslag politikere - innledning

Å utarbeide økonomiplanen er noe av det viktigste og mest utfordrende en kommune gjør. Her skal kommunen prioritere på tvers av ulike brukergrupper, interesser og tjenester.

Som grunnlag for den politiske diskusjonen utarbeider kommunedirektøren/formannskapet et forslag til økonomiplan. I Politikermodule finner du en kopi av dette forslaget. Du kan gå igjennom det, legge inn dine endringer og på den måten utforme ditt eget budsjettforslag.

Hurtigguide

[Opprette budsjettforslag og dele det med andre](#)

[Driftsbudsjett \(foreslå endringer\)](#)

[Investeringsbudsjettet \(foreslå endringer\)](#)

[Verbalforslag](#)

[Innledningstekst \(skrive\)](#)

[Eksportere budsjettforslag \(Word/Excel\)](#)

[Publisere forslag på web \(gi administrasjonen tilgang til å publisere\)](#)

Artikkel

[Oversiktsartikkel - Politikermodule](#)

[Hva er en investering?](#)

Innhold

Stille spørsmål til kommunedirektørens forslag til økonomiplan	2
Eksportere politiske spørsmål og svar	3
Opprette budsjettforslag og dele det med andre	4
Driftsbudsjett (foreslå endringer)	5
Investeringsbudsjettet (foreslå endringer)	7
Verbalforslag	10
Innledningstekst (skrive)	11
Eksportere budsjettforslag (Word/Excel)	12
Publisere forslag på web (gi administrasjonen tilgang til å publisere)	13

Framsikt

Stille spørsmål til kommunedirektørens forslag til økonomiplan

Obligatoriske steg | Valgfrie steg

Steg	Forklaring	Navigasjon
Apne spørsmålsiden	Gå til Politikere > Spørsmål og svar.	
Opprette og sende inn spørsmål	Velg riktig år i årvelgeren opppe til venstre. Du skal velge det første året i øk.planen du arbeider med, altså året som kommer.	
Slette spørsmål	Du ser om administrasjonen har åpnet for å stille spørsmål i banneret over tabellen.	
Se status	Trykk "Opprett spørsmål" til venstre under tabellen.	
Les svaret på ditt spørsmål	Gi spørsmålet et emne.	
	I feltet "Skriv spørsmålet ditt her" trykker du på blyanten. Da får du opp et tekstfelt hvor du kan skrive inn ditt spørsmål.	
	Lagre og lukk.	
	Velg ditt parti i nedtrekksmenyen.	
	Du kan lagre som utkast, om du ønsker å jobbe videre med spørsmålet. Det blir ikke synlig for administrasjon eller andre politikere. Du kan også slette utkast.	
	Trykk "Send" for å sende inn spørsmålet til administrasjonen.	
	Du kan slette spørsmål før administrasjonen har startet å jobbe med det.	
	Når du kan slette er krysset synlig ved siden av spørsmålet.	
	Du kan se status for ditt spørsmål i tabellen i kolonnen "Status".	
	Svaret fra administrasjonen ser du i kolonnen "Svar".	
	Hvis politiske spørsmål og svar er inkludert som eget kapittel i økonomiplandokumentet på web, blir svaret tilgjengelig der også, samtidig som det oppdateres i Framsikt.	

Framsikt

Opprette budsjettforslag og dele det med andre

Obligatoriske steg | Valgfrie steg

Steg	Forklaring	Navigasjon
Apne spørsmålsiden	Gå til Politikere > Mitt budsjettforslag.	
Opprette nytt budsjettforslag	Velg år = første år i økonomiplanperioden.	
Kopiere eksisterende budsjettforslag	Velg om du vil opprette nytt budsjettforslag eller kopiere eksisterende.	
Trykk på dele-ikonet	Trykk "Opprett et budsjettforslag".	
Trykk på dele-ikonet	Skriv inn navn, feks. "Politisk parti's budsjettforslag 2023".	
Trykk på dele-ikonet	Trykk på dele-ikonet (kun tilgjengelig for den som oppretter forslaget).	
Trykk på dele-ikonet	Skriv inn navnet på de(n) du vil dele med og trykk "Del budsjett".	
Trykk på dele-ikonet	Bare de du deler forslaget med kan se det - ikke en gang administrasjonen kan se forslaget ditt hvis du ikke deler det med dem.	
Trykk på dele-ikonet	Personikonet dukker opp når du har delt et forslag med andre, eller noen har delt med deg.	
Trykk på dele-ikonet	Det kan være lurt å gi administrasjonen tilgang til forslaget hvis det er behov for støtte underveis i arbeidet.	
Trykk på dele-ikonet	Afhukingen kan settes på eller tas vekk når som helst.	
Trykk på dele-ikonet	Du kan endre deling ved å trykke på igjen etter at du først har delt forslaget. Husker du ikke hvem du har delt med? Trykk på for å se listen.	
Trykk på dele-ikonet	Du kan slette forslag ved å trykke på krysset.	
Trykk på dele-ikonet	Forslaget slettes for godt, så vær sikker på at verken du eller andre trenger det mer.	
Trykk på dele-ikonet	Har du delt forslaget med administrasjonen må du fjerne haken for å kunne slette forslaget.	
Trykk på dele-ikonet	Legg ett forslag per politisk parti! Du kan lage et eget forslag hvor du kan leke med tallene på egen hånd/ i en mindre gruppe i tillegg, men vær oppmerksom på at det ikke er mulig å slå sammen forslag.	
Trykk på dele-ikonet	Vil du ha en endring fra ditt eget forslag inn i partiets, må den legges inn der på samme måte (du kan ikke hente den over).	

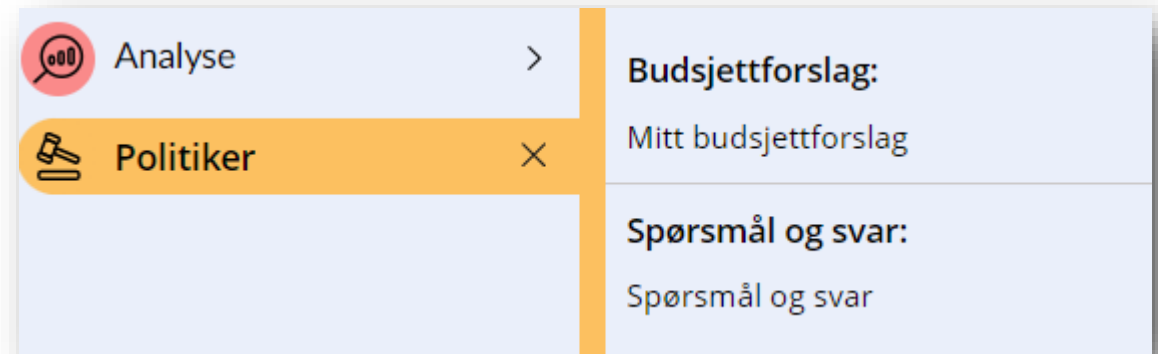
Aktivering av 2FA ved førstegangsinlogging i Framsikt

Hjelpeartikler for Mitt budsjettforslag og Spørsmål og svar

Arbeide med budsjett eller stille spørsmål

- Velg rett menypunkt avhengig av om du vil stille spørsmål eller jobbe med et budsjettforslag.
- for å stille spørsmål – husk å velge 2025
- velg knapp nederst til venstre på siden

Opprett spørsmål

Stille spørsmål

The screenshot shows a web browser window with a modal titled "Opprett spørsmål" (Create question). The form contains the following elements:

- A title field labeled "Emne* :".
- A text area labeled "Skriv spørsmålet her* :" with a placeholder "Klikk på blyantsymbolet for å legge inn teksten" (Click the pencil icon to add text) and a pencil icon in the bottom right corner.
- A field for the questioner labeled "Spørsmålsstiller : Inge Test".
- A dropdown menu for the party labeled "Partinavn* :".
- Three buttons at the bottom right: "Lagre utkast" (Save draft), "Send" (Send), and "Avbryt" (Cancel).

- fyll ut feltene, mulig å lagre utkast eller sende.
- spørsmålet er først oversendt når du har valgt «send»

GRAN KOMMUNE

Lage budsjettforslag

- velg rett år – 2025
- velg «opprett budsjettforslag»
- navngi forslaget slik du ønsker

Mitt budsjettforslag

Velg år:

+ Opprett et budsjettforslag

Administrasjon av forslaget

Budsjettforslag		Opprettet av	Dato opprettet	Budsjettprosess	Status balansering	Dele budsjettforslag	Gi tilgang til adm.	Slett forslag	Kopier
Testforslag til presentasjon 31. oktober		Inge Test	30.10.2024	2025-2028	Balansert		☐		

- kan endre navn med tannhjulet
- kan dele med andre – skrive eller lesetilgang
- mulig å kopiere eget forslag
- tilgang til adm. må gjøres for å få laget lenke når forslaget er klart
- mulig å slette

Dele budsjettforslag

Skrivetilgang :

Velg bruker du vil dele med

Lesetilgang :

Velg bruker du vil dele med

Jobbe med budsjettet

- velg aktuelt forslag å jobbe i (pass på hvis du har flere så du jobber i rett versjon)

Gå til:

① Drift

② Investering

③ Verbalforslag

④ Kontroller saldering

⑤ Innledningstekst

- velg hvilken del av budsjettet du vil jobbe med
- alle tall oppgis i 1000 kr
- lagre

GRAN KOMMUNE

Driftsbudsjettet – endre tiltak

- velg tiltak og rett tjeneste-område
- fjern eller velg inn ønskede tiltak med avmerking
- «Ønskede tiltak» = ikke med i rådmannens forslag
- endre beløp hvis ønskelig
- vær oppmerksom på hvilken periode det gjelder
- Legg inn endringsbeskrivelse - blyant ute til høyre

Innhold:

Tiltak

Drift - § 5-4 første ledd

Drift - § 5-4 andre ledd

Veiledning fra kommunedirektøren

Omprioritere tiltak

Tjenesteområde:

Vis alle

Vis:

Alle

Gjeninnføring av digitaliseringsmidler

Nye tiltak

Ønskede tiltak

		2025		
Tiltak	Tiltakstype	Innstilling	Endring	Mitt forslag
--Fyll inn--	--Fyll inn--			
☒ Tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell (oppfølging av interpellasjon)	Nye tiltak	1 000	0	1 000

Endringsbeskrivelse

Driftsbudsjettet nytt tiltak

- fyll ut alle aktuelle felt
- øke kostnader med positivt fortegn
- øke inntekter eller redusere kostnad negativt fortegn
- obligatoriske felt merket med rød stjerne

+ Nytt tiltak

Tiltak ⓘ

* Navn på nytt tiltak

Beskrivelse:

Tjenesteområde: *Endringskode *

Utgifter (Beløpene er i tusen):

2025202620272028

Inntekter (Beløpene er i tusen):

2025202620272028

Endringer overordnede poster

- gjøres i menypunktet drift §5-4 første ledd
- vær obs på fortegn

Drift - § 5-4 første ledd

Tall i tusen kroner

Driftsbudsjettet – endre tiltak	Regnskap 2023	Oppr.bud. 2024	Innstilling	2025	
				Endring	Mitt forslag
Rammetilskudd	-481 221	-501 199	-537 746	0	-537 746
Inntekts- og formuesskatt	-438 709	-460 557	-479 436	0	-479 436
Eiendomsskatt	-25 616	-25 000	-27 500	0	-27 500
Andre generelle driftsinntekter	-67 911	-83 310	-83 634	0	-83 634

Investeringer – endringer

Starbeide: Restforslag til presentasjon 31. oktober

Gå til: ① Drift ② Investering ③ Verbalforslag ④ Kontroller saldering ⑤ Innledningstekst

Innhold:

Veiledning fra kommunedirektøren

Omprioritere investeringer

Investeringer

Investering - § 5-5 første ledd

Investering - § 5-5 andre ledd

Gruppering:

Samferdsel ▼

Vis:

Alle ▼

Investering

Rest salde

- endring i investeringsbudsjettet gjøres under menypunkt 2 Investering
- avhakede investeringer er innarbeidet i rådmannens forslag
- ønskede er vist uten hake
- mulig å forskyve tidspunkt for investering både fram og ut i tid

Akuttbolig

Ønsket investering

Uendret

Investeringer - nye

- navngi investeringen
- velg rett beløp
- husk å vurdere mva sats

Fellestjenester					
☒	Ny foreslått investering		Uendret	0	12 500 12 500

+ Ny investering

Veiledning:

Skriv inn investeringsnavnet og en beskrivelse. Deretter velger du gruppering og mva. sats. Vanligvis er mva. satsen 25% for tilskudd til kirken eller vann, avløp og renovasjon (VAR) settes mva-satsen til 0%. Fyll inn brutto investeringsbeløp. Investeringer unntatt de innenfor VAR som skal legges inn netto (investeringsbeløp ekskl. mva).

* Navn på ny investering

Fyll ut dette feltet

Beskrivelse:

Gruppering: *

Mva.sats % *

2025:

2026:

2027:

2028:

Endring av investeringer

- låneopptak må oppdateres hvis det er gjort endringer i investering
- før dette er gjort er ikke investeringsbudsjettet i balanse

Investering	2025	2026	2027	2028
Rest saldering totalt	10 000	0	0	0

↓

Investering	2025	2026	2027	2028
Rest saldering totalt	0	0	0	0

Oppdater låneopptak

Flytte investeringer som har tilskudd?

- Dersom dere ønsker å flytte investeringsbudsjett for tiltak som delvis er finansiert av Husbanktilskudd eller bundne fond må dere flytte finansieringen manuelt. Gjelder investeringene vist til høyre.
- Anbefaler at dere kontakter økonomi for bistand

Boligplan - boligplan for psykiatri og rus
Boligplan - heldøgns bemannet bolig
Boligplan - Avlastningsenhet
Boligplan - Heldøgns bemannet bolig (Orhagavegen 5)
Brandbu ungdomsskole - Varmeløsning
Etablering av personalbase ved Markadompa omsorgsboliger
Sagatangen lokalmedisinske senter
Gran sentrum - parkanlegg/beplantning
Gran sentrum - torg
Gran sentrum - gang -/sykkelveger

Saldering av budsjettet

- når du har gjort alt du ønsker på tall må budsjettet salderes. Sjekk flik 4 «Kontroller saldering»
- Eksempelet viser at investeringer er saldert, mens drift ikke er i balanse

Gå til:

1 Drift

2 Investering

3 Verbalforslag

4 Kontroller saldering

5 Innledning

Drift :

2025

2026

2027

2028

 Oops! Forslaget er ikke helt i balanse!

-50

633

621

619

Investering :

2025

2026

2027

2028

 Hurra! Forslaget er i balanse!

0

0

0

0

Hvordan saldere?

- Veiledning til saldering i flik 4 «Kontroller saldering»

Du kan saldere budsjettet ditt ved å:

- [Omprioritere driftstiltak](#)
- [Registrere finansiering/bruk av fond](#)
- [Omprioritere investeringer](#)
- [Oppdatere låneopptaket](#)

NB! Merk at endringer i investeringsbudsjettet kan påvirke rente- og avdragskostnadene, som føres i driftsbudsjettet. Derfor er det viktig å være oppmerksom på å sjekke at driftsbudsjettet balanserer også etter at du er ferdig med investeringene.

Avslutning i saldering

- salder investeringsbudsjettet først. Husk å oppdatere låneopptak.
- sjekk deretter status for driftsbudsjettet
- Velg menypunktet «Drift §5-4 første ledd»
- Se tabellen «Drift»
Rest saldering totalt må være i 0 alle år

Gå til:	① Drift	② Investering	③ Verbalforslag	④ Kontroller saldering	⑤ Innledningstekst
Innhold:					
	Tiltak				
	Drift - § 5-4 første ledd				
	Drift - § 5-4 andre ledd				

Drift	2025	2026	2027	2028
Rest saldering totalt	-50	633	621	619

Til slutt

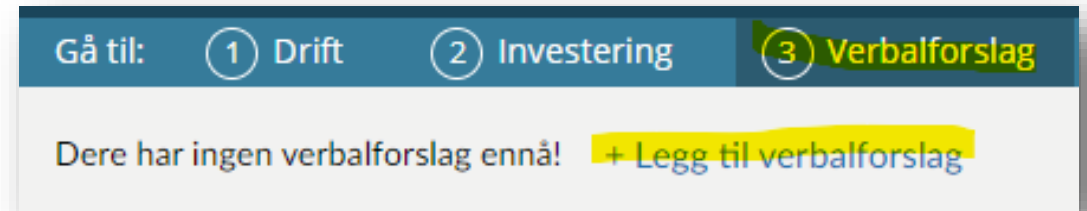
når alle endringer
er gjort salderes
det siste ved å
avsette til/bruke av
disposisjonsfond

Tall i tusen kroner					
	Regnskap 2023	Oppr.bud. 2024	Innstilling	2025 Endring	Mitt forslag
Netto driftsresultat	520	4 544	5 847	-50	5 797
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	3 953	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	7 682	262	150	0	150
Bruk av bundne driftsfond	-13 095	-7 555	-4 997	0	-4 997
Avsetninger til disposisjonsfond	17 566	3 049	300	0	300
Bruk av disposisjonsfond	-16 627	-300	-1 300	0	-1 300

Verbalforslag

- gjøres i menypunktet verbalforslag
- skriv inn forslaget – husk å lagre

Verbalforslag + Legg til verbalforslag

▼ Verbalforlag 1

Her skriver du inn teksten til ditt verbalforslag

Innledningstekst

Gå til: ① Drift ② Investering ③ Verbalforslag ④ Kontroller saldering ⑤ **Innledningstekst**

Innledningstekst ⓘ

✎ Legg til/endre beskrivelse ↺ Historikk ▾

- her kan du skrive
inne
innledningstekst til
budsjettforslaget

Deling og gjøre forslaget tilgjengelig

- For å få kvalitetssikret og hjelp til enkelte endringer i budsjettforslaget må det deles
- Tilgang må også gis til adm. for å få laget lenke

Dele budsjettforslag	Gi tilgang til adm.
	☒

Dele budsjettforslag

Skrivetilgang :

Velg bruker du vil dele med

Lesetilgang :

Velg bruker du vil dele med

Del budsjettforslaget

Utforme og fremme forslag i Digdem

- Utforme forslag på vanlig måte ved å bruke knappen «Nytt forslag» under riktig sak i riktig møte.
- Innlede forslaget i Digdem med lenke til publiseringsversjon av budsjettforslaget i Framsikt.
- Ta utgangspunkt i innstillingen til saken
  - Få med alle vedtakspunkter med nødvendige endringer i henhold til budsjettforslaget som fremmes.
  - Her er det viktig med bistand fra økonomi.
- Gjør forslag offentlig (synlig).
- Trykke på «Frem»-knappen når talerlisten er åpnet i møtet.

Formannskapet 2023 - 2027 9. n...

Konstituerings

Oppmøte/forfall

Saksliste

Habilitetsvurderinger

Saker

85/23 | Budsjett for kontrollutvalget 2...

86/23 | Budsjett 2024 – Gebyrregulati...

87/23 | Gebyrregulativ feiertjenesten ...

88/23 | Budsjett 2024 - Betalingsregul...

89/23 | Forskrift om gebyrer etter pla...

91/23 | Budsjett 2024 – Gebyrregulati...

90/23 | Budsjett og økonomiplan 202...

1/23 | Tilleggssaksliste Formannskape...

Forslagsliste

Alle (2) Forslagstype Saksliste PDF/Skriv ut

85/23 | Budsjett for kontrollutvalget 2024

Innstilling Vis mer

86/23 | Budsjett 2024 – Gebyrregulativ for vann og avløp

Innstilling Vis mer

87/23 | Gebyrregulativ feiertjenesten 2024

Innstilling Vis mer

88/23 | Budsjett 2024 - Betalingsregulativ for kultur

Innstilling Vis mer

89/23 | Forskrift om gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkelloven

Innstilling Vis mer

91/23 | Budsjett 2024 – Gebyrregulativ for renovasjon

Innstilling Vis mer

90/23 | Budsjett og økonomiplan 2024-2027

Innstilling Vis mer

Lars Erik Flate Forslag fra Ap og H Vis mer Oppdatert Alternativforslag

Hilde Kristin Smerud Gran FrPs forslag til kommunebudsjett 2024 Vis mer Oppdatert Alternativforslag

rådmannens innstilling

1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2024 – 2027 vedtas i samsvar med fremlagte budsjettokument.
2. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte budsjettområder med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til «Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15» og «Økonomireglement for Gran kommune i K-sak 43/20».
3. Investeringer for 2024 finansieres i samsvar med bevilgningsoversikt investering. Låneopptak til finansiering av investeringer gjennomføres med totalt 162,932 mill. kr spesifisert slik:
  - til egne investeringer jfr. kommunelovens §14-15 første ledd: 162,382 mill. kr
  - til investeringer jfr. Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) §14, 4. ledd: 0,55 mill. kr
  - I tillegg gjøres låneopptak til startlån jfr. kommunelovens §14-17 med 25 mill. kr.
 Låneopptakene gjennomføres iht. «Reglement for finansforvaltning» i K-sak 117/20.
4. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100 % dekningsgrad.
5. Skattøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skattøret.

6. I medhold av Lov om eiendomsskatt til kommunane § 2 og § 3 skrives det ut eiendomsskatt for perioden 01.01.2024 til 31.12.2024.
  - a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med eiendomsskattelovens § 3. Dette inkluderer også næringsseiendommer.
  - b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,35 %.
  - c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 50 000 pr. boenhet.
  - d) Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.
  - e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer eller etter avtale.
  - f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.
  - g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.
  - h) Kommunestyret vedtar at gjeldende takster kontorjusteres i 2024 med 10 % av det opprinnelige takstgrunnlaget (esktl. § 8 A-4).
7. Kommunestyret vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100 % selvkost, ifølge Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyr:
  - Vann
  - Avløp
  - Feiertjenester
  - Reguleringsplaner
  - Dispensasjoner fra kommuneplan
  - Bygge- og eierseksjoneringsaker
  - Behandling av utslippssøknader
 Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100 % selvkost
  - Renovasjon
  - Tømming av slamavskillere (septiktanker)
  - Kontroll av separate avløpsanlegg
8. Betalingssatsene for gebyrer, avgifter og brukerbetaling for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i egne saker. Dersom betalingssatsene ikke er fastsatt i egne saker, reguleres prisene i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer eller kommunal deflator på 4,3 %.
9. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2024 settes til kr 1,5 mill kr.
10. Kommunestyret vedtar følgende måltall for perioden 2024-2027:
  - Netto driftsresultat 1,0 %
  - Gjeldsgrad <100,0 %
  - Disposisjonsfond > 10,0 %

Gjeldsgrad beregnes etter «Statsforvalterens» beregningsmetode.

11. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide detaljbudsjetter i henhold til vedtatte netto budsjettammer pr budsjettområde.

forslag fra H og AP

1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2024 – 2027 vedtas i samsvar med fremlagte budsjettokument.
2. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte budsjettområder med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til «Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15» og «Økonomireglement for Gran kommune i K-sak 43/20».
3. Investeringer for 2024 finansieres i samsvar med bevilgningsoversikt investering. Låneopptak til finansiering av investeringer gjennomføres med totalt 135,199 mill. kr spesifisert slik:
  - til egne investeringer jfr. kommunelovens §14-15 første ledd: 134,649 mill. kr
  - til investeringer jfr. Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) §14, 4. ledd: 0,55 mill. kr
  - I tillegg gjøres låneopptak til startlån jfr. kommunelovens §14-17 med 25 mill. kr.
 Låneopptakene gjennomføres iht. «Reglement for finansforvaltning» i K-sak 117/20.
4. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100 % dekningsgrad.
5. Skattøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skattøret.

6. I medhold av Lov om eiendomsskatt til kommunane § 2 og § 3 skrives det ut eiendomsskatt for perioden 01.01.2024 til 31.12.2024.
  - a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med eiendomsskattelovens § 3. Dette inkluderer også næringsseiendommer.
  - b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,35 %.
  - c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 50 000 pr. boenhet.
  - d) Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.
  - e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer eller etter avtale.
  - f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.
  - g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.
  - h) Kommunestyret vedtar at gjeldende takster (esktl. § 8 A-4).
7. Kommunestyret vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100 % selvkost, ifølge Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyr:
  - Vann
  - Avløp
  - Feiertjenester
  - Reguleringsplaner
  - Dispensasjoner fra kommuneplan
  - Bygge- og eierseksjoneringsaker
  - Behandling av utslippssøknader
 Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100 % selvkost
  - Renovasjon
  - Tømming av slamavskillere (septiktanker)
  - Kontroll av separate avløpsanlegg
8. Betalingssatsene for gebyrer, avgifter og brukerbetaling for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i egne saker. Dersom betalingssatsene ikke er fastsatt i egne saker, reguleres prisene i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer eller kommunal deflator på 4,3 %.
9. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2024 settes til kr 1,5 mill kr.
10. Kommunestyret vedtar følgende måltall for perioden 2024-2027:
  - Netto driftsresultat 1,0 %
  - Gjeldsgrad <100,0 %
  - Disposisjonsfond > 10,0 %

Gjeldsgrad beregnes etter «Statsforvalterens» beregningsmetode.

11. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide detaljbudsjetter i henhold til vedtatte netto budsjettammer pr budsjettområde.